MEANDER #2

Natuur rond Schelde, Leie en Zwalm

jaargang 22 | april-mei-juni 2024

natuurpunt
Vlaamse Ardennen *plus*

5 Expeditie Natuurpunt
6 Graslandherstel in de Steenbergse bossen
10 Vleermuizenlabyrint in Natuurboerderij Bos t'Ename
12 Wonen op den buiten
13 Opleiding natuurgids in Oudenaarde
14 Na het gescheld, enkele feiten
17 Groefbijen
20 Kraanvogels over VA+ in maart
21 De kraakeend
22 Vlaanderen is dol op vogels tellen
25 Bijzondere vogelwaarnemingen
26 10 jaar Boembekemolen
27 Kalender
39 Bever is back
41 Natuurpark Levende Leie krijgt meer en meer vorm
43 Gezinsfeest in De Kaaihoeve
44 Ambetante wespendieven
46 Mediawatcher

Natuurinbreuken? Inspectieregio West (provincie West-Vlaanderen en Oost-Vlaanderen)
natuurinspectie.west.anb@vlaanderen.be • Telefonisch bereikbaar tijdens de kantooruren op **050 247 770**
Problemen of klachten tijdens het weekend: bel de politie!

natuurpunt

Vlaamse Ardennen *plus* VZW
Boskant 56, 9700 Oudenaarde
Ond. Nr. 0656674360
RPR Gent, afdeling Oudenaarde
www.natuurpuntvlaamseardennenplus.be

LIDMAATSCHAP
Je wordt lid door 38 euro te storten op rek. BE17 2300 0442 3321 van Natuurpunt, Coxiestraat 11, 2800 Mechelen

natuurpunt
Vlaamse Ardennen *plus*

Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus* omvat volgende steden/gemeenten: Brakel (zonder Everbeek en Parike), Deinze, Horebeke, Kluisbergen, Kruisem, Maarkedal, Nazareth, Oudenaarde, Ronse, Sint-Lievens-Houtem, Wortegem-Petegem, Zingem, Zottegem, Zulte en Zwalm.

CONTACTPERSONEN
Dirk Criel 0475 45 05 34

WEBSITES
www.natuurpuntvlaamseardennenplus.be
www.facebook.com/np.vaplus
issuu.com/vlaamseardennenplus

AFDELINGEN
- **Kruisem**
  Eddy Van Den Abeele 0474 62 20 52
  ed.vandenabeele@skynet.be
- **Tussen Leie en Schelde**
  Koen Houthoofd 0470 55 02 36
  koen.houthoofd@natuurpunt.be
- **Oudenaarde plus**
  Paul Cardon 0474 39 02 77
  cardon.paul@gmail.com
- **Ronse**
  Philippe Moreaux 0476 49 24 61
  moreauxphilippe1951@gmail.com
- **Sint-Lievens-Houtem**
  Erwin Declercq 09 282 06 70
  erwin.declercq@hubkaho.be
- **Vlaamse Ardennen**
  Johan Cosijn 055 30 98 10
  johan.cosijn@telenet.be
- **Zwalmvallei**
  Jan François 09 361 03 00
  jan@aardbol.be

KERNEN
- **Rondom Burreken**
  Marie-Anne De Geest 0474 56 05 04
  marie-anne.de.geest@hotmail.be
- **Werkgroep Bos t'Ename**
  Guido Tack 0474 90 02 30
  guido.tack1@telenet.be

WERKGROEPEN
- **Paddenstoelen**
  Eddy Saveyn 0477 03 20 75
  eddy.saveyn@gmail.com
- **Planten**
  Henk Coudenys
  coudenys.henk@belgacom.net
- **Vogels**
  Dimitri Van de Populiere 0473 52 13 44
  dimitrivandepopuliere@hotmail.com
- **Zoogdieren**
  Dirk Criel 0475 45 05 34
  dirkcriel@skynet.be

RESERVATEN MET PROJECTNUMMER
Giften voor reservaten zijn fiscaal aftrekbaar vanaf €40 en stort je op rek. nr. BE56 2930 2120 7588 van NP met vermelding van het projectnummer:
- **Algemeen reservatenfonds Vlaamse Ardennen *plus* 6699**
- **Bois Joly 6625**
  Patrick Alexander 0495 45 37 77
  p.alexander@telenet.be
- **Bos t'Ename-Volkegembos 6121**
  Guido Tack 0474 90 02 30
  guido.tack1@telenet.be
- **Bovenlopen Zwalm 6142**
  Heidi Demolder 055 42 16 45
  heidi.dm@telenet.be
- **Burreken 6602**
  Dirk Criel 0475 45 05 34
  dirkcriel@skynet.be
- **Faunahuis Burreken F-04031**
  Dirk Criel 0475 45 05 34
  dirkcriel@skynet.be
- **Feelbos-Kalkoven 6185**
  Lucien Vanden Daele 055 38 70 54
- **Grootmeers 6650**
  Tine Dhollander 0495 88 13 40
  tine@gwapo.be
- **Heurnemeersen 6063**
  Gerard Mornie
  gerard.mornie@pandora.be
- **Kordaelbos 6605**
  Lieven Kinds 0486 07 93 30
  lieven.kinds@telenet.be
- **Langemeersen 6076**
  Alexander Van Braeckel
  0473 85 45 62
  alexander.tine@telenet.be
- **Leiemeersen Astene & Bachte 6109**
  Koen Houthoofd 0470 55 02 36
  koen.houthoofd@ugent.be
- **Maarkebeekvallei 6670**
  Johan Cosijn 055 30 98 10
  johan.cosijn@telenet.be
- **Middenloop Zwalm 6160**
  Chris Nuyens
  chris_nuyens@telenet.be
- **Munkbosbeekvallei 6151**
  Laurent Flostroy 0498 67 71 09
  laurent.flostroy@pandora.be
- **Nukerkebos-Bosheide 6641**
  Simon Feys 0486 73 06 19
  simonfeys@yahoo.com
- **Paddenbroek 9401**
  Thijs Lietaer 0473 58 17 14
  thijs.lietaer@telenet.be
- **Parkbos-Uilenbroek 6136**
  Dominiek Decleyre
  dominiek.decleyre@gmail.com
- **Perlinkvallei 6204**
  Vincent Decroock 0498 10 95 39
  vincent.decroock@proximus.be
- **Pyreneeën-Tombele 6667**
  Philippe Moreaux 0476 49 24 61
  moreauxphilippe1951@gmail.com
- **Rooigembeekvallei 6669**
  Joris Van Garsse 0498 14 54 03
  joris.van.garsse@telenet.be
- **Vuilbroek 6126**
  Axel Heyerick 0479 29 94 73
  axel.heyerick@gmail.com
- **Wijmier 6141**
  Johan Cosijn 055 30 98 10
  johan.cosijn@telenet.be
- **Vallei van de Zeverenbeek 6082**
  Rik Desmet 0497 87 56 14
  desmet.rik1@gmail.com

De Boembekemolen is het bezoekerscentrum van Natuurpunt in de Vlaamse Ardennen
Veerle Van Der Kelen
Coördinator bezoekerscentrum
Vlaamse Ardennen - Boembekemolen
Boembeke 18 | 9660 Brakel
0487 32 52 06

MEANDER

is het driemaandelijks regionaal tijdschrift voor leden uit de regio Vlaamse Ardennen *plus*.

Redactie
redactiemeander@
natuurpuntvlaamseardennenplus.be
- Johan Cosijn 055 30 98 10
- Norbert Desmet 0494 65 33 91
- Rik Desmet 0497 87 56 14
- Ellis De Vuyst 0479 433 711

Kalenderverantwoordelijke
Filip Keirse 055 38 78 83
filip.keirse@telenet.be

Cover dwergvleermuis, © Vilda (Rollin Verlinde)

Lay-out SomethingEllis.be

Oplage 4160 ex.

Druk Drukkerij Graphius, Gent. Papier: Magno Volume 90 gr. Gedrukt met plantaardige inkten en oplosmiddelen.

Natuurpunt-leden die wonen buiten de regio kunnen Meander ontvangen mits een jaarlijkse bijdrage van €13 op rekening BE91 8912 5408 8476 van Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus*.

FSC www.fsc.org
MIX
Papier | Ondersteunt verantwoord bosbeheer
FSC® C014767

Teksten voor Meander van januari, april, juli en oktober moeten de redactie bereiken vóór respectievelijk 10 december, 10 maart, 10 juni en 10 september

De natuur is niet de boosdoener

Als we dit schrijven (12-03-2024) dreigen de boeren er nog maar eens mee om door hun manifestaties de havens plat te leggen. Daarbij eisen ze onder andere de volledige afschaffing van het stikstofdecreet en de natuurherstelwet. Als voorwoord nemen we deze keer het standpunt van Natuurpunt over de gebeurtenissen van de laatste maanden over.

De landbouwlobby en de daaraan verbonden politici richten het boerenprotest op de natuur. Ze spelen landbouw en natuur tegen elkaar uit. Daarmee laten ze én de bevolking én de boeren stikken. We hebben immers allemaal recht op een gezonde bodem, propere lucht en zuiver water. Natuurpunt komt op voor een sterk natuurnetwerk en een gezond milieu. Wie de milieumaatregelen probeert af te zwakken en de pijlen op de natuur richt, leidt de aandacht enkel af van de essentie: het falende landbouwbeleid waar vooral de boer de dupe van is. De natuur is niet de boosdoener ...

1. De natuur slokt de landbouwgrond niet op.

Slechts 1,8% van het Vlaamse agrarisch gebied valt onder een natuurbeheerplan, in herbevestigd agrarisch gebied slechts 0,2%. Dit staat in sterk contrast met de 12% die gebruikt wordt als paardenweide of de vele hectaren die door de lokale besturen worden omgezet naar woon- of industriezone. We breiden de natuur vooral uit op gronden die voor landbouw minder geschikt zijn, zoals natte graslanden in beekvalleien, schrale heidegronden of oude bossen. We proberen de versnipperde natuurgebieden te verbinden, zodat ze minder kwetsbaar zijn en kunnen fungeren als klimaatbuffer bij droogte en overstromingen.

25 jaar geleden spraken we in Vlaanderen af om te evolueren naar 750.000 ha landbouwgebied, 150.000 ha natuurgebied en 53.000 ha bosgebied. Vandaag is er op kaart 783.251 ha landbouwgebied. Op de 33.251 ha ontbrekende natuur die toen werd afgesproken is het nog wachten en door de Europese natuurdoelen uit Natura2000 die er intussen zijn bijgekomen om de achteruitgang van de biodiversiteit te stoppen is het openstaand saldo nog groter geworden. We zijn nog altijd de natuurarmste regio van Europa. Extra natuur, effectief gerealiseerd en goed beheerd, is nochtans broodnodig om de biodiversiteitscrisis te keren, om ons te wapenen tegen de grillen van het klimaat en om onszelf voldoende ademruimte te gunnen.

© Norbert Desmet

2. De voedselzekerheid komt niet in het gedrang.

Met 47% van Vlaanderen in landbouwgebruik is dat haast onmogelijk, ook niet als er een paar procenten naar natuur zouden gaan. De druk komt van de intensieve, op export gerichte veeteelt. 75% van het landbouwareaal wordt gebruikt om veevoer zoals gras en maïs te telen. Daarbovenop importeren we nog eens dubbel zoveel soja van overzee. Dat alles voor een gigantische veestapel. De helft van het vlees wordt geëxporteerd naar het (verre) buitenland.

Eén van de drukbevolktste gebieden ter wereld wordt zo gebruikt als veestal. En wij zitten – letterlijk – in de stront. Voedselproductie is een noodzaak, maar de intensieve landbouw weegt te zwaar op de omgeving. De overmaat aan stikstof, kunstmest en pesticiden vervuilen onze lucht, bodem en waterlopen en wegen op onze gezondheid. Als je dan hoort dat veel landbouwers niet rondkomen, dan is het duidelijk dat de lusten niet opwegen tegen de lasten.

3. Het huidige landbouwmodel helpt de boer niet.

Een derde van de Europese begroting gaat naar landbouw. In 2022 werd er in België 737 miljoen euro uitgekeerd aan 37.000 landbouwbedrijven. De agro-industrie wordt almaar rijker en machtiger. En toch heeft de doorsnee boer het moeilijk. Dan deugt het model niet. Dat leidt – terecht – tot veel frustratie en woede. Maar wanneer de boeren op straat komen voor verandering, wordt dat door de bonden en landbouwminister vertaald in eisen om een systeem te behouden waar de boeren zelf de dupe van zijn.

Hoe moet het dan verder? De landbouwers verdienen een nieuwe, globale visie. Eén die hen laat meegenieten van de Green Deal en deze versterkt in plaats van afzwakt. Want de duurzame transitie is onvermijdelijk en ook voor boeren noodzakelijk. Als het veranderende klimaat straks voor steeds extremere droogtes en overstromingen zorgt, zijn zij er met het huidige landbouwmodel het eerste slachtoffer van. De biodiversiteitscrisis is eveneens een grote bedreiging. Zonder bestuivers en bodemleven geen gezonde productie.

Kortom, we leven mee met de individuele boeren, maar niet met de landbouwlobby en -politici die hen voor hun kar spannen voor eigen financieel of electoraal gewin. Door decennialang te vechten tegen elke verandering zonder visie, ontzeggen ze de hardwerkende boeren een duurzame toekomst. Natuurpunt wil graag meedenken aan een globaal pact, dat goed is voor landbouw én natuur. Tenslotte zijn we bondgenoten in hetzelfde landschap, dat enorm onder druk staat. We werken nu al goed samen met 730 boeren.

Onze boodschap aan het beleid is helder: investeer in de noodzakelijke, duurzame transitie die de boer weer toekomst biedt. Druk niet op de pauzeknop voor de Green Deal. Voer de afspraken rond ruimtelijke ordening eindelijk uit, in plaats van ze af te breken. Zie de landbouw niet louter als 1% van ons BNP, maar als een sector die naast voedselvoorziening heel veel meerwaarde biedt aan de samenleving. En beloon de boer die daaraan meewerkt. Hij verdient een eerlijke prijs en een mooie toekomst.

Expeditie Natuurpunt

Op 29 juni 2024 gaat Expeditie Natuurpunt weer van start: een tweedaags avontuur door de Vlaamse wildernis. Dat is een sportieve uitdaging waarbij de ingeschreven teams een weekend lang wandelen, fietsen of kanovaren dwars door de mooiste natuurgebieden van Vlaanderen. Leuk is ook dat er gekampeerd wordt midden in het groen. Er is maar één voorwaarde om te mogen deelnemen: je moet voldoende geld inzamelen voor een natuurgebied in Vlaanderen. Ook dit jaar doen een paar groepen van bij ons mee.

Burreken

Ons team, de Waterlelies, zet zich voor het zevende jaar op rij in voor het 'Burreken'. De Waterlelies willen zo geld inzamelen voor de uitbreiding van dit prachtige natuurgebied, gespreid over de gemeenten Brakel, Horebeke en Maarkedal.

Een van de bijzondere bewoners van het Burreken is de eikelmuis. Ook wel 'fruitratje' genoemd, omdat hij zich graag tegoed doet aan het fruit in de oude hoogstamboomgaarden. In het Burreken komen nog eikelmuizen voor maar je moet geluk hebben om deze slaapmuis te zien: tijdens hun maandenlange winterslaap verbergen ze zich in nestkastjes of op zolders. Maar ook in het Burreken zijn er minder en minder. Daarom vragen we om je steun om zo hun leefgebied te beschermen.

In ruil varen en wandelen we ons in het zweet. Met deze sportieve prestatie willen we 1.500 euro (en liefst veel meer) inzamelen voor het behoud van dit natuurgebied waar eikelmuizen nog thuis zijn.

Steun ons via een gift op: https://expeditie.natuurpunt.be/nl-NL/project/waterratjes?tab=overview

Of koop mooie wenskaartjes, bijenhotels of tuinplanten in onze webshop: https://shop.stamhoofd.be/waterlelies/

Bedankt alvast.
Julie, Filip, Bernard, Marie, Katrien en Maarten.

'De Waterlelies' © Filip Hebbrecht

Tussen Leie en Schelde

Met de afdeling Tussen Leie en Schelde doen we al sedert 2016 ieder jaar mee. Na al die jaren hebben we al heel wat avonturen meegemaakt, veel natuur gezien en ieder jaar keren we terug met verhalen.

Ook dit jaar zullen Kathy, Kurt, Barbara, Koen en mezelf met enthousiasme terug deelnemen. We zullen 2 dagen lang fietsen in de Antwerpse Kempen en de Limburgse bossen.

Dit alles doen we ten voordele van de Leiemeersen, een oud meersengebied in de Leievallei. Wie ons project wil steunen kan dat via, Team levende Leie | Expeditie Natuurpunt: https://expeditie.natuurpunt.be/nl-NL/project/team-levende-leie?tab=overview. De natuur in Deinze zal er wel bij varen!

PS. Op volgende manieren kan je ons ook steunen:

Wie zin heeft in een lekkere huisgemaakte spaghetti is van harte welkom op 25 mei in zaal Leiezicht in Grammene. Ook de opbrengst van deze avond gaat integraal naar expeditie Natuurpunt, alle info hierover vind je terug op de website van Natuurpunt Tussen Leie en Schelde: www.natuurpunt.be/afdelingen/natuurpunt-tussen-leie-en-schelde-0 of in de activiteitenkalender van deze Meander.

Of misschien wil je wel eens helemaal ontstressen? Natuurpunt organiseert een yogasessie in het midden van de natuur: kom ontspannen op 16 juni in Zeveren. Alle info op onze website of de Meander.

Alvast bedankt voor jullie steun,
Jeroen, Barbara, Kathy, Kurt en Koen

Graslandherstel in de Steenbergse bossen

Afgraving voor soortenrijk graslandherstel in de Steenbergse bossen
© Katrijn Vannerum

Herintroductie van zeldzame plantensoorten
© Marc Libert

Begin 2023 werden wij, zes studenten Groenmanagement van HoGent onder begeleiding van Katrijn Vannerum, gevraagd om mee te werken aan het natuurontwikkelingsproject in de Steenbergse bossen in Zottegem, gecoördineerd door Mathias Strubbe en conservator Diederik Volckaert. De prachtige heuvels van de Steenbergse bossen maken deel uit van de Zwalmvallei en herbergen verschillende plantensoorten door de gevarieerde bodem en het kwelwater. Het natuurgebied is gelegen ten zuiden van Zottegem, op het grondgebied van de deelgemeenten Erwetegem en Sint-Goriks-Oudenhove. Vóór 2000 is het sterk bemest geweest, daardoor bevat de bodem nu te veel fosfor en stikstof voor een goede graslandontwikkeling. Met de aankoop van percelen en het deels afgraven van bepaalde zones, zette Natuurpunt een belangrijke stap richting herstel van soortenrijke glanshavergraslanden. Ook de UGent Plantentuin verleende zijn medewerking omdat dit project kadert binnen zijn missie om het behoud van kwetsbare soorten te ondersteunen. Deze werken werden mogelijk gemaakt met projectsubsidie natuur van de Vlaamse overheid.

De bedoeling van dit project is om versnipperde en geïsoleerde gebieden van soortenrijke glanshavergraslanden te verbinden. Glanshavergrasland is een subtype van habitattype 6510 grote vossenstaart en glanshavergraslanden. Dit natuurstreefbeeld is in Vlaanderen uiterst zeldzaam en enkel nog te vinden in bermen, dijken en beheerde percelen in natuurreservaten. Het glanshaverhooiland wordt gekenmerkt door een goed ontwikkelde kruidenvegetatie en een mozaïek van grassen waarbij geen van deze grassoorten dominant is. De Steenbergse bossen beantwoorden aan de specifieke voorwaarden voor de ontwikkeling van dit natuurstreefbeeld. Door zaden van kensoorten uit naburige gebieden te oogsten, op te kweken en door de soorten te herintroduceren, waarborgt dit project de genetische diversiteit binnen hun populaties en draagt het actief bij aan het behoud van biodiversiteit in Vlaanderen. De doelstelling is om te bepalen of deze aanpak een betrouwbare methode is om de kolonisatie van de kwetsbare en zeldzame doelsoorten in het projectgebied te bevorderen en ze als het ware een voorsprong te geven.

Een versnipperd landschap

Vlaanderen is een van de meest versnipperde gebieden in Europa door de aanleg van wegen, spoorlijnen en andere infrastructuurwerken en de constante verstedelijking. De toename van genetische isolatie bij bepaalde soorten, die niet in staat zijn om deze fysieke barrières te overwinnen, resulteert in een groeiend verlies aan biodiversiteit. Vooral soorten met zware zaden of met een specifieke manier van zaadverspreiding raken niet ver van de moederplant verspreid. Een voorbeeld is beemdkroon (*Knautia arvensis*): een olie- en eiwitrijk aanhangsel aan

het zaad, een zogenaamd mierenbroodje of elaiosoom, trekt mieren aan die het zaad naar hun nesten transporteren. Hoewel dit een uiterst efficiënte strategie is voor lokale zaadverspreiding, is de actieradius van de mieren natuurlijk beperkt.

In Vlaanderen worden diverse beleidsmaatregelen ingezet om de negatieve effecten van natuurversnippering te reduceren. Hieronder vallen initiatieven ter bevordering van ecologische corridors om de connectiviteit tussen natuurlijke gebieden te vergroten, implementatie van groeninfrastructuurplannen en stimulering van duurzame landbouw- en stadsplanning. Ieder bijkomend stuk natuur is daarbij betekenisvol. In dit project onderzoeken we hoe we op de meest efficiënte manier natuurherstel kunnen uitvoeren op voormalige landbouwgronden, als toekomstige leidraad om ook andere percelen om te vormen naar natuurlijke corridors.

Het onderzoeksgebied in Steenbergen bestaat uit voormalige landbouwpercelen, hoofdzakelijk graasweiden en twee akkers, gelegen te midden van andere agrarische percelen en grenzend aan woonzones en bosgebied. Hierdoor ondervinden sommige graslandsoorten moeilijkheden bij het koloniseren van dit terrein. Een illustratief voorbeeld is de beemdkroon, waarvan de voornaamste zaadbronnen zich bevinden in Oombergen, Grotenberge. De grote afstand in combinatie met de zaadverspreidingsstrategie door mieren, maakt dat deze zaden beperkte kans hebben om het projectgebied in Zottegem te bereiken. Om deze beperking te omzeilen, hebben wij een experiment opgezet waarbij zaden zijn geoogst van populaties in een nabijgelegen natuurgebied. Vervolgens hebben we deze zaden opgekweekt en de jonge planten uitgeplant in het projectgebied.

Eigen kweek

Het gebruik van lokale zaadbronnen is zeer belangrijk. Een andere populatie van dezelfde plantensoort heeft een andere genetische samenstelling en kan daardoor verschillen in groei, kieming en bloeitijdstip, wat op zijn beurt ook de lokale fauna beïnvloedt. Zo kan de beschikbaarheid van plantenweefsel en nectar ontbreken wanneer insecten die het meest nodig hebben. Blauwe knoop (*Succisa pratensis*) is bijvoorbeeld een waardplant voor parelmoervlinders. Als deze plant op een ander tijdstip bloeit, zullen de vlinders andere planten moeten bezoeken en verkleint hun voedselkeuze. Dat heeft uiteindelijk ook een negatief effect op de soorten hogerop in de voedselketen en dus op de biodiversiteit. Door te werken met wilde planten uit lokale zaadbronnen, aangepast aan de lokale klimaatomstandigheden, voorkomen we inteeltdepressie en bevorderen we de resistentie tegen ziekten en plagen, de vitaliteit van de populatie en de relatie tussen plant en insect.

Van vijf kensoorten van glanshavergrasland werd zaad geoogst uit het Vossenhol in Zottegem: blauwe knoop, graslathyrus, gewone agrimonie (*Agrimonia eupatoria*), beemdkroon (*Knautia arvensis*), rapunzelklokje (*Campanula rapunculus*) en echte guldenroede (*Solidago virgaurea*). In de UGent Plantentuin controleerden we de kwaliteit onder een binoculair alvorens de zaden te sorteren, zuiveren en bewaren. Zaden van blauwe knoop, gewone agrimonie en echte guldenroede blijven slechts één jaar kiemkrachtig, wat een extra uitdaging vormt. Het is essentieel om de zaden te bewaren onder een luchtvochtigheid van 55% om schimmelvorming te voorkomen en de levensvatbaarheid te behouden.

© Marc Libert

Begrip van specifieke bodemvoorkeuren is van belang voor succesvolle herintroductie van deze doelsoorten. De toekomstige standplaats, een leemgrond met een fractie klei, is (matig) vochthoudend en heeft een matige voedselrijkheid en een neutrale pH-waarde. Blauwe knoop heeft een goed waterdoorlatende bodem nodig en kan zelfs een iets zuurdere grond verdragen; graslathyrus en gewone agrimonie kunnen daarentegen gedijen op drogere gronden. De samenstelling van het zaaisubstraat werd afgestemd op deze bodemkenmerken, waarbij zowel zwaardere als lichtere mengsels werden overwogen om de vochthuishouding te reguleren.

De zaaigrond bestond uit potgrond met toegevoegde turf voor een optimaal vochthoudend vermogen, zonder extra meststoffen. De turf bevat licht en volledig vergane hoogveengrond met evenwichtige elementen (zuurtegraad 5,5-7, NPK 18-10-20, 0,8 kg/m^3). Na het zaaien voegden we een dunne of dikke steenlaag toe, afhankelijk van het zaadtype, om een natuurlijke opkweek te bevorderen en te voorkomen dat de zaden zouden samendrijven bij watergift. De zaaitray werd niet tot de rand gevuld met zaaigrond om bij het besproeien het vocht geleidelijk in de zaaigrond te laten doordringen en overstroming te voorkomen. Het zaaiprotocol varieerde per soort, met onderscheid tussen licht- en donkerkiemers.

Op 31 maart 2023 werden de echte guldenroede en gewone agrimonie gezaaid, samen met een deel van de blauwe knoop. De overige zaden van blauwe knoop kregen eerst een koude periode van vier weken en werden vervolgens gezaaid op 1 mei.

In de eerste weken groeiden de planten onder een koepel met ventilatieroosters voor een ideale luchtvochtigheid en een minimaal waterverlies. Na het zaaien gaven we spaarzaam water, aanzienlijk minder dan na het verpotten van de kiemplantjes. Bij het verpotten of verspenen was het cruciaal om de grond niet te hard aan te drukken, een te compacte grond zou de doorworteling nadelig beïnvloeden. Het gebruik van een gietrand bevorderde een geleidelijke wateropname en maakte de bewatering efficiënter.

Bij blauwe knoop en gewone agrimonie hebben we duidelijke verschillen in kiemkracht en groeisnelheid opgemerkt; door in twee fasen te verspenen, eerst de grotere, een week later de kleinere kiemplanten, vergrootten we de slaagkans. Door kleinere kiemplantjes in p7 potjes te plaatsen, konden ze een beter wortelgestel ontwikkelen, terwijl de grotere meteen in p9 werden geplant. Later werden ook de kleinere planten uit p7 overgezet naar p9.

Afgraving voor soortenrijk graslandherstel in de Steenbergse bossen © Katrijn Vannerum

Deze werkwijze zorgde voor gelijkmatige ontwikkeling en concurrentie, wat bijdroeg aan een gezonde groei.

In goede aarde

Het succes van de nieuwe aanplant is ook afhankelijk van abiotische standplaatskenmerken zoals bodemtextuur en -structuur, watertoets en voedselrijkdom. Vooral de hoeveelheid fosfor in de bodem is doorslaggevend. In tegenstelling tot stikstof, is fosfor immers immobiel in de bodem en blijft het er zeer lang aanwezig.

Situering van de afgraving en de herintroductie in het projectgebied Steenbergse bossen (Google Maps, z.d.-b)

In een te voedselrijke bodem nemen enkele snelgroeiende, competitieve plantensoorten – voornamelijk grassen – de overhand waardoor andere planten geen licht meer krijgen en niet kunnen kiemen of groeien.

Omdat het projectperceel in voormalig landbouwgebied gelegen is, werd een bodemanalyse uitgevoerd en vergeleken met de streefwaarde voor het gewenste

habitattype. De fosforconcentratie bleek veel te hoog. Met maaibeheer alleen zou het natuurstreefbeeld niet op redelijke termijn behaald kunnen worden. De keuze om te ontgronden werd bepaald door het gewenste natuurstreefbeeld, de bemestingswaarde, het budget en de beoogde termijn. De graafwerken hebben Natuurpunt 95.434,4 euro gekost. Om de kostprijs zo laag mogelijk te houden, werd de grond met bodemcode 211 door aannemer Verhelst BVBA lokaal gebruikt op aanliggende percelen voor ophogingen tot 30 cm. Omdat de fosforwaarden niet overal gelijk waren, werden sommige percelen slechts tot 10 cm of 20 cm afgegraven. In totaal werd een volume van 2500 m^3 grond afgegraven op een oppervlakte van 1,45 ha**.**

Eind september, na vijf serremaanden, was het wortelgestel van de kiemplanten voldoende uitgegroeid om te aarden op het afgegraven terrein. De verschillende plantensoorten werden door elkaar uitgeplant, telkens een meter uit elkaar. De meeste zaden vallen immers naast de moederplant en zo kan de populatie zich goed uitbreiden. Andere plaatsen van het perceel werden nog ingezaaid met zaden van kamgras (*Cynosurus cristatus*), knoopkruid (*Centaurea jacea*), gewone guldenroede (*Solidago virgaurea*) en reukgras (*Anthoxanthum odoratum*) uit Bos t'Ename en de Steenbergse bossen, of bedekt met maaisel uit deze gebieden.

Het is van belang om snel na de afgraving en de aanplant, zaad en maaisel van referentiepercelen op de bodem te brengen, zodat snelle vestiging van doelsoorten kan gebeuren voordat dit nieuwe habitat wordt gekoloniseerd door ongewenste soorten. Door afgraving creëer je immers een pioniersituatie, waar snel kieming van pioniersoorten kan plaatsvinden. De soorten die het eerst aanwezig zijn op het afgegraven perceel, zijn bepalend voor de richting waarin de vegetatie zich zal ontwikkelen. Dit fenomeen wordt het prioriteitseffect genoemd. Het goed afstemmen van de afgravingen en het oogsten van maaisel is dus heel belangrijk. Om te maaien moeten er zoveel mogelijk soorten in zaad staan, zo brengt het maaisel niet enkel het eerste bodemleven aan, maar ook zaad van doelsoorten. Het maaisel uit de Steenbergse Bossen bevatte zaad van knoopkruid (*Centaurea jacea*), wilde peen (*Daucus carota*) en gewone engelwortel (*Angelica sylvestris*), dat uit Bos t'Ename zaad van knoopkruid (*Centaurea jacea*), kamgras (*Cynosurus cristatus*) en bosorchis (*Dactylorhiza fuchsii*). Het maaisel werd gekozen uit omliggende graslandgebieden met hetzelfde natuurstreefbeeld, zodat de populaties genetisch niet te verschillend zijn, maar de doelpopulatie genetisch toch kunnen aanrijken.

Een leerrijk en inspirerend voorbeeld

Samengevat waren de herstelwerken een combinatie van afgraven van de overbemeste toplaag, opkweken en uitplanten van doelsoorten en aanvoeren van maaisel. Of het gewenste natuurstreefbeeld bereikt zal worden, weten we pas over enkele jaren, wanneer de planten zijn gevestigd en nakomelingen vormen. Het resultaat is ook afhankelijk van het herstel van de bodem en het bodemleven, van verdere uitbreiding van de doelsoorten ten nadele van ongewenste soorten aangevoerd door de wind of gekiemd uit de zaadbank, en van het toekomstige maaibeheer.

Dit experiment is heel uniek. Deze manier van graslandherstel wordt nog niet veel toegepast omdat ze tijdrovend en duur is. Wegens de grote schaal, is er immers een enorme hoeveelheid plantmateriaal nodig dat bovendien lokaal moet aanslaan. Afgraven zorgt wel voor een snelle realisatie van de gewenste abiotiek, zodat de beheerder snel kan focussen op het biotische herstel. Vaak is graslandherstel moeilijk doordat bepaalde competitieve plantensoorten de doelsoorten zoals blauwe knoop of echte guldenroede onderdrukken. Door ze eerst op te kweken en dan uit te planten, hebben de doelsoorten een voorsprong op de andere plantensoorten die zich uit zaad op de kale bodem ontwikkelen. Zo hopen wij op meer slaagkans en een betere ontwikkeling van het grasland. Als een van de eerste grootschalige plantenherintroducties in Vlaanderen, kan dit project een leerrijk en inspirerend voorbeeld zijn voor toekomstige herintroductieprojecten in de regio.

Met dank aan Marc Libert en Chantal Dugardin van UGent Plantentuin, An De Schrijver (HoGent) en Diederik Volckaert.

Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling: Europa investeert in zijn platteland

Chaerle Zjef, Claeys Daan, Daemen Hoi Van Thanh, Larsen Wannes, Plasschaert Guust, Strubbe Matthias en Vannerum Katrijn

Vleermuizenlabyrint in Natuurboerderij Bos t'Ename

In de winter beseffen we dat we onze huizen goed moeten isoleren. Een veel gebruikte techniek is het isoleren van de spouwmuur. Spouwmuren zijn net de meest gebruikte verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen, de in Vlaanderen meest voorkomende vleermuis. Als door betere isolatie alle vleermuisplekken in huizen zouden verdwijnen, dan heeft meer dan 90% van de vleermuizen letterlijk geen huis meer. Natuurpunt bouwde daarom samen met Werkgroep Bos t'Ename een experimenteel vleermuizenlabyrint om dwergvleermuizen een nieuwe, zo geschikt mogelijke verblijfplaats te geven.

Vleermuizen zoeken in de lente een plek om samen met andere vrouwtjes een jong te krijgen, in ware kraamkolonies. De meeste soorten krijgen één jong per jaar. Elke soort heeft zijn eigen type plek waar de jongen best kunnen opgroeien. Uit onderzoek bleek dat in de 20 km² rondom het natuurgebied Bos t'Ename 19 kolonies in gebouwen verbleven. Laatvlieger, een grote soort vleermuis, verbleef op de warmste plek in de nok van de kerk van Ename. Alle andere gebouw bewonende kraamkolonies zaten in woonhuizen. Het betrof hier steeds gewone dwergvleermuizen. Daar maken ze voornamelijk gebruik van spouwmuren en zitten ze soms ook in de dakconstructie. Maar zulke verblijfplaatsen worden steeds zeldzamer: huizen worden beter en beter geïsoleerd. Dit is natuurlijk nodig voor energiebesparing, maar plekken voor vleermuizen gaan verloren. Gebouw bewonende vleermuizen verliezen niet alleen verblijfplaatsen, maar kunnen ook sterven als bij na-isolatie bestaande spouwmuren volgespoten worden. Dringend tijd dus om extra verblijfplaatsen te voorzien!

Extra microklimaat en wegkruip mogelijkheden
© Pieter Blondé

Labyrint voor vleermuizen

Midden in natuurgebied Bos t'Ename verbouwt Natuurpunt een oude loods naar een nieuwe Natuurboerderij. Er waren oorspronkelijk geen geschikte ruimtes voor vleermuizen. Er wordt zo verbouwd zodat wilde dieren veel meer kansen krijgen om er gebruik van te maken. Hoe meer geschikte plekken we kunnen aanbieden, hoe beter de kansen voor de vleermuizen. De aangebrachte ruimtes voor gewone dwergvleermuizen zijn net afgewerkt. Tussen de buitenmuurbeplanking en de isolatie is een ruimte tot 12 cm breed, deze is verbonden met de ruimte in het dak tussen de golfplaten en de isolatie. 110 m² labyrint uitgewerkt met planken zorgt voor een grote variatie aan kleine en grote wegkruip mogelijkheden. In tegenstelling tot de meeste vogels zijn vleermuizen erg kieskeurig wat betreft het kiezen van hun slaapplekken, ze zoeken naar het meest geschikte microklimaat (temperatuur, luchtvochtigheid, luchtcirculatie). Zelfs door veranderingen in temperatuur gedurende de dag verhuizen ze tot elk uur naar de meest geschikte slaapplek in een spouwmuur. Daarom zijn zowel de snel opwarmende zuidgeoriënteerde en de frissere noord georiënteerde muren opgenomen in het vleermuizenlabyrint. Delen van het dak zijn zwart, zodat het eronder sneller opwarmt, andere delen zijn net zo bleek mogelijk zodat het er minder snel opwarmt. Delen van het labyrint zijn extra geïsoleerd, andere delen net niet.

Veilige houtsoorten

Vleermuizen nemen zeer gemakkelijk houtbehandelingsproducten op en kunnen er ziek van worden en zelfs sterven. Daarom werd het gebruikte bouwhout niet behandeld. Op plekken waar de regen aan

Gewone dwergvleermuis © René Janssen

kan, werd gekozen voor een beplanking van tamme kastanje en valse acaciapalen. Dit zijn beide houtsoorten die minder last hebben van water. Op de droge plekken werden populierenkepers en uitzonderlijk zomereikbalken gebruikt.

Om de kans op predatie te verminderen is het hele vleermuizenlabyrint zo goed als mogelijk afgesloten tegen katten, marters en muizen. Ook wordt de verlichting rondom de boerderij beperkt. Er zijn steeds donkere zones, er is zo min mogelijk licht, dat zo kort mogelijk aanstaat.

Er is geen garantie dat vleermuizen dit nieuwe labyrint zullen gebruiken, maar als we niets extra voorzien dan zijn we wel zeker dat ze geen geschikte plek gaan vinden. Om meer kennis op te doen over hoe je best fauna-inclusief bouwt, doet Natuurpunt onderzoek in dit en in andere gebouwen in het kader van het project Natuurinbouw. De bouw van dit vleermuizenlabyrint werd mogelijk gemaakt door een Projectsubsidie Natuur van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) en kadert in een Leaderproject, het Europees landbouwfonds voor plattelandsontwikkeling, Europa investeert in zijn platteland.

Wil je zelf meebouwen aan een vleermuizenzolder (doelsoort ingekorven vleermuis) of nestkasten voor vogels, dan kan dat tijdens educatieve bouwkampen.

Detail dak met zwarte en bleke platen en extra niet en wel geïsoleerde wegkruip mogelijkheden © Pieter Blondé

Verbouwing Natuurboerderij Bos t'Ename © Pieter Blondé

Voorkant Natuurboerderij Bos t'Ename februari 2024 © Pieter Blondé

Pieter Blondé (Werkgroep Bos t'Ename en Natuurpunt Natuuracademie) en Daan Dekeukeleire (Vleermuizenwerkgroep Natuurpunt)

Wonen op den buiten

De boodschap van de laatste maanden op *den buiten* is "red de boeren". Als je voorbij zo'n bord komt, denk je: "hoe kan ik de boeren redden?" De doorsnee landbouwer is een schakel die gekneld zit tussen de andere schakels van een mondiale keten.

De solidariteit met de boer-landbouwer schijnt momenteel mega te zijn n.a.v. hun recente acties. Boeren trekken in groten getale met hun grootste tractor naar de verkeersknooppunten en patat! De boel zit geblokkeerd. Liberalen schrikken dat de economie geschaad wordt. Populisten beschuldigen prompt de natuur van te veel grondinname. Media haasten zich om hun sympathie met de landbouwer te tonen. Een landbouwer die wat uit de band springt en zijn eigen boontjes wil en kan doppen komt nauwelijks aan het woord.

Het valt niet mee om als *consument* de boeren te redden. De meeste consumenten, ook de landbouwer zelf, kopen hun voedsel in de supermarkt. Dat is net één van de schakels in de agro-industrie. Supermarkten concurreren elkaar kapot met hun goedkope prijzen onder het mom dat de consument niet wil betalen voor zijn/haar eten.

Maar als kleine consument doe je niettemin je best: tussen landbouwbedrijven wonen, dan koop je toch bij de boer zelf. Korte keten. In de Vlaamse Ardennen worden aardappelen geteeld. Een interessant voedsel, uit eigen bodem, kort bij de deur en heerlijk op tafel. Helaas worden de aardappelen zo dikwijls bespoten dat een consument die liever geen chemisch eten wil, naar de plaatselijke supermarkt gedreven wordt voor bio-aardappelen, want de kleinhandel is uit het straatbeeld verdwenen. In de buurtwinkel-supermarkt stel je vast dat de bio-aardappelen uit Israël komen en wie de actualiteit volgt, koopt die aardappelen niet. Er is nog iets anders aan de hand met aardappelen: de landbouwers die grond hebben, kunnen hun akker tegen vergoeding aan de agro-industrie ter beschikking stellen. Ze moeten verder niets doen. De oogst zie je later vervoerd worden naar de grote opslagbedrijven, van waar dan weer andere transporten naar de verwerkende industrie gaan voor kroketten, frieten, andere aardappelproducten en export. Deze landbouwer heeft er totaal geen baat bij dat iemand enkele kilo's bij hem koopt, want zijn inkomen komt van de grote afnemer.

Zo ook met groenten. Dik bezaaid liggen die groentevelden hier niet. Wel is er in de streek een bedrijf met gigantisch grote serres. Ze stralen soms zoveel vreemd licht uit dat mensen in de streek denken dat er buitenaardse wezens geland zijn. Onze beleidsmensen noemen dit 'innovatie' of 'vergroening' omdat er minder water of minder elektriciteit voor nodig zou zijn. Minder? Ten opzichte van wat?

Oké, dierlijke producten dan. Rundvlees, varkensvlees, kip, zuivel, … Cijfers van de Vlaamse overheid wijzen uit dat bijna de helft van onze grond gebruikt wordt voor landbouw, vooral voor veeteelt. De meeste boeren houden dieren. Er wordt zoveel vlees en zuivel geproduceerd dat we meer dan zelfvoorzienend zijn en dus exporteren. Vlaanderen heeft daarvoor speciale diensten zoals de Belgian Meat Export Office voor 'porc,' 'beef,' 'veal' en kies maar: *gangbaar, halal, kosher* of *organic*. Ook gevogelte en zuivelproducten worden vanuit Vlaanderen wereldwijd uitgevoerd.

We kunnen er trots op zijn dat we als kleine regio meetellen op wereldschaal, maar er is een reukje aan. De boeren roepen op om hen te redden. Ze willen meer landbouwgrond. Ze willen ongestoord hun werk kunnen doen. Ze willen niet geremd worden door regels. Andere plattelandsbewoners moeten dus leven met de verkeersdruk, de *drift* (wegwaaiende wolken van bestrijdingsmiddelen) bij het bewerken van de akkers, het lawaai van de landbouwmachines, enz.

"We moeten meer investeren in spitstechnologie voor een groene toekomst." Zegt de agro-industrie en onze leiders praten hen na, want er zal gerichter gesproeid worden met gewasbeschermingsmiddelen (lees: bestrijdingsmiddelen) of in de megastallen zullen luchtwassers zorgen voor minder uitstoot. Hoor ik het goed?

Zo worden boeren constant gedwongen om meer te investeren. Velen voelen die druk als een strop rond hun nek. Letterlijk. Maar over die boerenellende geen woord de laatste tijd.

Den buiten wordt niet alleen bevolkt door landbouwers. Eerlijk gezegd is het niet altijd idyllisch leven tussen de landbouwbedrijven. Het landschap is veranderd. Niet de

kerktoren bepaalt het zicht, wel de megastallen, zware machines en veelvuldig grote transporten. De weilanden zijn akkers geworden, want de dieren lopen niet meer buiten. De akkers worden gedraineerd, want de bodem kan het hemelwater niet meer absorberen. Ze worden te vaak en te intensief bewerkt met zware machines. De bodem zit potdicht, zoals beton.

Je probeert ondanks alles toch 'boeren te redden'. Je zoekt naar landbouwers die hun producten in de korte keten verkopen. Dat voelt heerlijk en eerlijk aan. Je hebt verse producten, de dieren lopen buiten, de groenten groeien in openlucht, je kent de producenten en je betaalt een faire prijs. Deze boeren komen zelden op straat, maar ze lijden ook onder de druk van de immense agro-industrie. Laat ons hopen dat het landbouwbeleid ook oog heeft voor deze landbouwers en dat consumenten ook nog de kans krijgen om het voedsel van hun keuze te kopen.

Rita Van De Voorde

Opleiding natuurgids in Oudenaarde

Ben je zot van natuur en gefascineerd door al wat groeit en bloeit in jouw omgeving? Ben je iemand die een grote honger heeft naar meer informatie en geniet van excursies onder leiding van ervaren natuurkenners? Heb je ook zin om 'het woord te verspreiden' en anderen warm te maken voor die prachtige natuur? Dan ben jij zeker de persoon die we zoeken om de opleiding natuurgids te volgen.

Door de opleiding heen leer je de natuur beter begrijpen en krijg je oog voor de verbanden tussen de verschillende facetten van de natuur.

Je krijgt niet alleen natuurlessen, maar je wordt ook ondergedompeld in de wereld van het gidsen.

Zo ben jij na de opleiding in staat om mensen te boeien en te prikkelen, zodat ook zij met plezier en verwondering de natuur kunnen ingaan.

De lessen gaan tweewekelijks door op zaterdagen van 9-12u en van 13u tot 16u. We starten op zaterdag 21 september 2024 en sluiten af op zaterdag 21 juni 2025. De theorielessen worden bijna allemaal gegeven in de Natuurboerderij van Bos t'Ename. De excursies gaan door in de ruime omgeving. Tijdens de schoolvakanties zijn er geen lessen.

© Karel Dekyvere

Geïnteresseerd? Schrijf je dan in via de website van Natuurpunt. Als lid van Natuurpunt betaal je 402,50 euro voor deze jaaropleiding; als niet-lid betaal je 455 euro. Heb je het niet zo breed of ben je student, betaal je slechts 175 euro.

Organisatie: NP Natuuracademie i.s.m. NP Oudenaarde *plus*, NP Vlaamse Ardennen, Kern Werkgroep Bos t'Ename

Meer info bij Sylvie Decoster (sylvie.decoster@natuurpunt.be of 0489/899670)

Om je een juist beeld te geven van de opleiding natuurgids Oudenaarde wordt een infoavond voorzien op donderdagavond 30 mei om 19u30 in OC De 3 sleutels in Mater. De infoavond is gratis, maar inschrijven is wel noodzakelijk. Ook dat doe je via de website van Natuurpunt.

Na het gescheld, enkele feiten

Ondanks de lente zijn het donkere tijden voor de natuurbescherming. Door chantage verkregen boeren(organisaties) een pak toegevingen die ten koste gaan van de natuur. Op Europees niveau verdwijnt (tijdelijk?) de braaklegging van 4% die ten goede moest komen aan de biodiversiteit. Ook op Vlaamse niveau werden onder druk van het geweld toegevingen gedaan ten koste van de natuur met onder andere geen nulbemesting in VEN-gebieden en gemakkelijker toegang tot water.

Een aantal politici lieten zich niet onbetuigd en gebruikten, met de verkiezingen in zicht, opruiende taal. De natuur werd zo een gemakkelijke schietschijf. Ter illustratie de uitspraken van Gwendoline Rutten (Open VLD) in De Morgen van 10-02 waar ze enerzijds zegt dat we in het Turnhouts Vennengebied de Europese natuurdoelen sowieso niet zullen halen maar dat anderzijds "Men doet graag alsof de staat van de Vlaamse natuur een drama is, maar elke dag schrijven de kranten dat er weer een wolf is bijgekomen. Dat wil toch zeggen dat je ecosysteem in orde is? Of moeten er ook nog beren bij komen?" Meerdere politici, Sammy Mahdi (CD&V) op kop, vonden dan weer dat verenigingen zoals Natuurpunt, of het Agentschap voor Natuur en Bos met publieke middelen geen landbouwgrond meer mochten aankopen.

Er is ondertussen veel geschreven en gediscussieerd. Omdat beelden meer zeggen dan woorden halen we uit die veelheid van artikels enkele illustratieve grafieken en tabellen.

1. Wat zegt het structuurplan Vlaanderen?

Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) is sinds 1997 een belangrijk fundament van het ruimtelijk beleid. Het is een visie die aangeeft hoe we in Vlaanderen best met onze ruimte omgaan. Het RSV legt de kwantitatieve streefcijfers vast voor de verschillende gebruikers van de ruimte in Vlaanderen.

De tabel geeft de toestand op 1/1/2023

(https://indicatoren.omgeving.vlaanderen.be/indicatoren/)

Bestemming	Totaal 1/1/1994	Totaal 1/1/2023	streefcijfer	% gerealiseerd
Natuur	111 100	130 600	150 000	87,1
Bos	42 300	45 000	53 000	84,9
Landbouw	807 600	783 000	750 000	104,4

2. Waar gaat verloren landbouwgrond naar toe?

Tussen 2000 en 2010 is 43.000 hectare grond bestemd voor landbouw verdwenen:

- 10.000 hectare heeft een nieuwe bestemming gekregen als natuur of bos,
- 10.000 hectare als grond voor wonen of industrie,
- 23.000 hectare als grond bestemd voor 'vertuining' of 'verpaarding'

(VRT-nieuws, 06-02-2024)

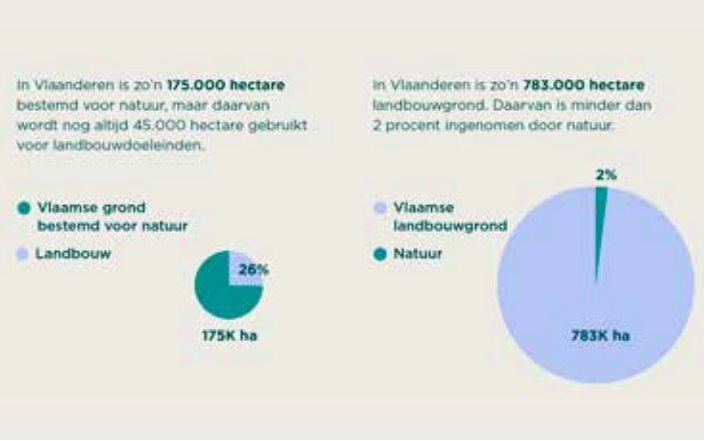

3. Hoeveel geld gaat naar het Europees Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) en wat zijn de doelstellingen van het GLB?

Ongeveer één derde van de Europese begroting gaat naar landbouw, maar toch blijft het inkomen van een landbouwer veel te laag

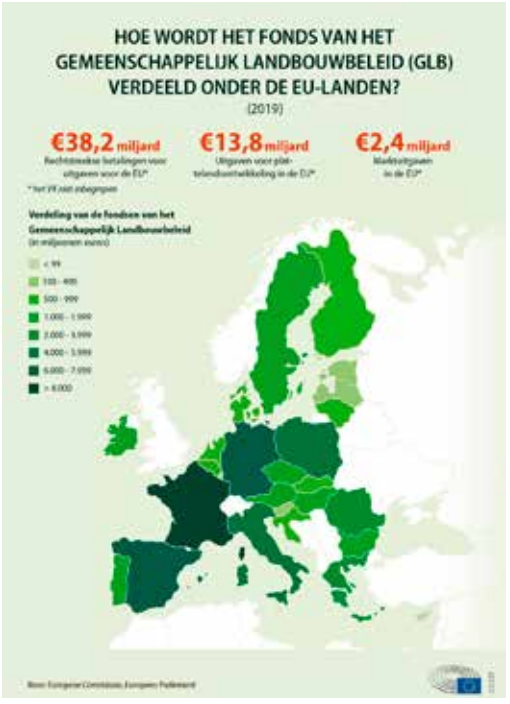

4. Hoe zit het met ons oppervlakte- en grondwater?

Enkele resultaten van het laatste mestrapport van de Vlaamse Land-Maatschappij (VLM).

De nitraatgehaltes in het oppervlaktewater in winterjaar 2022-2023 stijgen weer nadat het een aantal winterjaren daalde. De doelstellingen van MAP 5 en 6 worden niet gehaald. In 25% van de meetplaatsen werd minstens één keer de drempelwaarde van 50 mg nitraat/liter overschreden, een stijging in vergelijking met het voorgaande winterjaar (22%). Ten opzichte van 10 jaar geleden werd het afgelopen decennium geen vooruitgang geboekt. Onder andere het bekken van de Leie scoort zeer slecht.

De figuur toont het percentage meetplaatsen met overschrijding per provincie in de periode tussen 2012-2013 en 2022-2023.

Wat het grondwater betreft: het percentage putten met een overschrijding van de nitraatnorm van 50 mg NO3-/l bedraagt in 2022 op gemiddelde basis ca. 36% en is weer iets hoger dan de voorgaande meetjaren.

Voor fosfaat zijn de orthofosfaatconcentraties verbeterd sinds 2016 maar op 55% van de meetpunten wordt de milieukwaliteitsnorm nog altijd niet gehaald in het winterjaar 2022-2023. In het winterjaar 2021-2022 was dit op 54% van de meetpunten.

Bron: Vlaamse Milieumaatschappij (2023) - Nutriënten in oppervlaktewater en grondwater in landbouwgebieden, resultaten 2022-2023

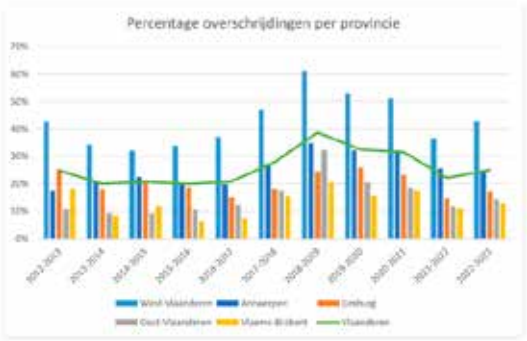

Figuur 8 Percentage overschrijdingen per provincie

5. Hoe gaat het met de vogels in het Europees landbouwgebied?

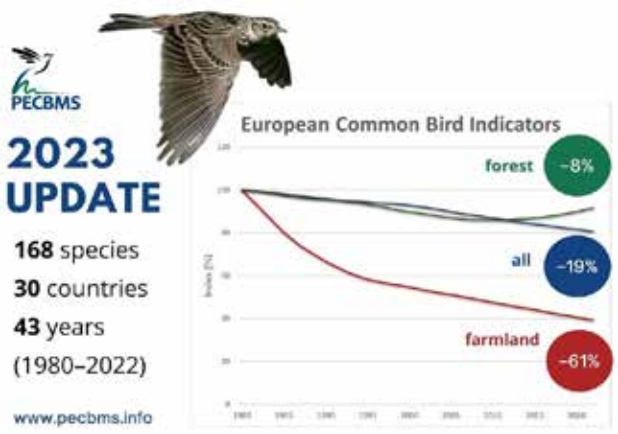

6. Hoe is het gesteld met de natuur in België?

Hier zit dus ook Wallonië bij met zijn grote natuurgebieden zoals de Hoge Venen.

(https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/figures/conservation-status-of-habitats-at-1?fbclid=IwAR0hicUrh0XC0EAEB3w-BK1mu6kwZOt-RCJBZVOqiP-EeFYAp5qSZYVFIn8U)

Instandhoudingsstatus van habitats op lidstaatniveau, 2013-2018

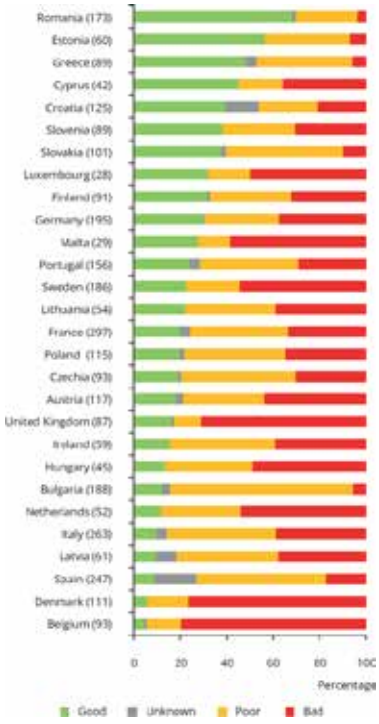

TUINAANLEG EN -ONDERHOUD
alle snoeiwerken
ook verlagen van bomen
MICHAEL BEKAERT
Ganzendam 9 - 9890 Vurste
T. 0497 43 01 79

BEATRIJS
boeken, boeken & boeken
www.beatrijs.be
Nederstraat 42 - Hoogstraat 37
9700 Oudenaarde
Tel: 055 31 44 77, Fax: 055 30 03 45
bestel@beatrijs.be

Geurgroefbij vrouw

Groefbijen

Februari 2024 kende een gemiddelde temperatuur die twee keer zo hoog lag als normaal, alweer een record! Dan gebeurt het wel eens dat je op een zonnige winterdag ook wat vroegwakkere insecten aantreft. Zo vond ik op 17 februari, naast een aantal wantsen en kevers, ook een vrouwtje geurgroefbij op een madeliefje druk bezig met het verzamelen van pollen. Waarschijnlijk was het een gewone geurgroefbij, afgaande op de lichtbruine beharing van de bovenkant van het borststuk en het eerder kale achterlijf. Maar over de onderscheiden soorten verder meer.

Groefbijen worden soms ook wel eens graafbijen genoemd. Maar om verwarring te vermijden met andere gravers zoals zandbijen houden we het bij de naam 'groefbijen'.

Deze bijen hebben aan het uiteinde van het achterlijf een verticaal spleetje, de '*rima*'. Vandaar de term 'groef' in de benaming. Het graven gebeurt in de grond, soms ook in steilwanden.

Groefbijen lijken trouwens wat grootte, vorm en gedrag betreft wat op zandbijen. Zo verzamelen ze ook stuifmeel aan de achterste poten (*scopa*). Dat zoeken ze vooral op composieten. Groefbijen hebben wel geen *foveae,* de korte viltige beharing langsheen de binnenoogkant bij zandbijen. Voor de determinatiefreaks: ze hebben net als zandbijen 3 submarginale cellen, maar de basaalader is gebogen bij groefbijen. Identificatie van op foto is trouwens bij groefbijen lang niet altijd mogelijk, vandaar ook de vele registraties 'groefbij onbekend' op waarnemingen.be.

Nog een verschil met zandbijen: ze kunnen allemaal (pijnlijk) steken.

De groefbijen worden ingedeeld in twee grote groepen: genus *Halictus* en genus *Lasioglossum*. Het onderscheid tussen beide is de ligging van de (lichte) haarbandjes op het achterlijf: bij *Halictus* op de achterrand van de tergieten, bij *Lasioglossum* voorop de tergieten. Uitzonderingen zijn de franjegroefbijen *Lasioglossum sabulosum* en *L. sextrigatum*, die ook een smal wit haarbandje hebben achteraan de tergieten.

De haarbanden zijn ook meer uitgesproken zichtbaar bij *Halictus*, terwijl *Lasioglossum* eerder viltvlekken heeft. *Lasioglossum*s kan je echter altijd herkennen aan het glanzende, bijna ongepunctueerde eerste tergiet.

Het genus *Halictus* kent kleine tot grote bijen, met een korte tong, en dikwijls een grote en ietwat vierkante kop. De tergieten zijn zwaar gepuncteerd, wat een eerder doffe indruk geeft.

Grote bandgroefbij man

Roodpotige groefbij vrouw

Naast solitaire soorten nestelen vele soorten in (eusociale) aggregaties, soms met een overwinterende (bevruchte) koningin. Er is zelfs vastgesteld dat bij warmer weer meerdere werksters samenwerken met de koningin. Ze hebben dus voordeel bij de klimaatopwarming.

Rond de nesten zie je meestal parasieten als *Sphecodes* (bloedbijen) en soms ook blaaskopvliegen (genus *Zodion*). De overkoepelende familie *Halictidae* bevat naast de genera *Halictus* en *Lasioglossum* trouwens ook het parasitaire genus *Sphecodes*.

Van *Halictus* zijn er in Vlaanderen een tiental soorten bekend, waarvan maar een zevental courant waarneembaar.

Het genus *Lasioglossum* kent heel wat meer soorten bij ons, in totaal een vijftigtal. Op wereldvlak is dit zelfs het grootste bijengenus met 1700 soorten.

De meeste soorten zijn kleiner dan de *Halictus* species, tot zelfs minuscuul. Enkele soorten zijn opvallend door hun metaalkleur.

Een goede determinatiesleutel is de aan- of afwezigheid van *carinae* (kielen, richels), die het propodeum al dan niet omsluiten.

Ook in dit genus vinden we zowel solitaire bijen als eusociale soorten (aggregaties). Parasitair zijn ook hier de bloedbijen, maar ook wolzwevers en wespbijen.

In 2016 werd de vierbandgroefbij (*Halictus quadricinctus*), na 63 jaar afwezigheid, herontdekt in België. Na die eerste waarneming in Bekkevoort werden er heel wat bijkomende waarnemingen gedaan. Vorig jaar kenden we ook een eerste goedgekeurde waarneming op www.waarnemingen.be in onze regio van deze grote bij (Marc Nachtergaele, Zingem). Omdat deze soort houdt van (lemen) steilwanden kunnen we ze ook op andere locaties verwachten (Bos t'Ename next?).

De grote bandgroefbij (*Lasioglossum majus*) is zeldzaam. Het is een middelgrote, donker getinte bij met een rond gezicht. In onze regio kennen we ondermeer een paar waarnemingen in het Volkegembos.

Op dezelfde locatie kan je ook de roodpotige groefbij (*Halictus rubicundus*) wel eens vinden, herkenbaar aan de oranje achtertibiae.

In mijn eigen tuin vind ik vooral de matte bandgroefbij (*Lasioglossum leucozonium*), vooral foeragerend op paardenbloem of gewoon biggenkruid. Deze soort heeft een doffer eerste tergiet en een minder rosse borstbeharing dan de gelijkende glanzende bandgroefbij (*L. zonulus*).

Matte bandgroefbij

Ook de langkopsmaragdgroefbij (*L. morio*) is courant. Hoewel er misschien ook wel eens een gewone smaragdgroefbij (*L. leucopus*) tussen zit, want vanaf wanneer moet je een kop als rond of langwerpig beschouwen? De vrouwtjes kan je zowat het hele jaar aantreffen, de mannetjes (herkenbaar aan de langere antennes) vanaf de zomer. Je moet wel goed uitkijken, want met hun 4 mm lengte zijn het dwergen in vergelijking met de grotere groefbijen.

Smaragdgroefbij man

Parkbronsgroefbij man

De parkbronsgroefbij (*Halictus tumulorum*) is herkenbaar aan de gele poten. Opgelet: de mannetjes, met hun heel lange antennes, zijn eigenlijk alleen te onderscheiden van de heidebronsgroefbij (*H. confusus*) door onderzoek van de genitaliën. Ik ga er redelijkerwijs van uit dat de exemplaren die we hier aantreffen parkbronsgroefbijen zijn, want heidebronsgroefbijen zijn hier nog niet waargenomen. Maar wat nog niet is, kan nog komen.

Volgende keer: wantsen met visuele beperkingen, of toch niet...

Johan Raes (tekst & fotografie)

Gewone geurgroefbij man

Breedbandgroefbij man

Breedbandgroefbij vrouw

P.V.S. Pianotechniek
stemmen · herstellen · afregelen
paul@pvs-pianotechniek.be
Clemmenstraat 2 unit 10 · 9790 Wortegem-Petegem
tel.: 055 / 30 03 66

LE ROY RINASSUR BVBA
Crelan
Warandestraat 17, 9810 Nazareth
T. 09 385 44 60 - 09 385 61 32
e-mail: leroy@rinassur.be
verzekeringsmakelaar nr. 13839
ALLE BELEGGINGEN - LENINGEN
VERZEKERINGEN

Kraanvogels © Rik Desmet

Kraanvogels over VA+ in maart

Vrijdag en zaterdag 8-9 maart passeerden minstens 700 kraanvogels over VA+. En dat is heel voorzichtig ingeschat. Er staan veel dubbeltellingen in waarnemingen, maar die zijn er zo veel mogelijk uitgefilterd. Voor onze regio zijn die totalen echt bijzonder veel. Kraanvogels migreren doorgaans over het oosten van België. Meestal moeten we bij ons tevreden zijn met een kruimeltje.

Hoe komt het dan dat we deze keer wel verwend werden? De wind! Door de oostelijke en zuidoostelijke luchtstroming werden de kraanvogels meer naar het westen geblazen. Daardoor lag de kern van de migratiegolf meer over het centrum van het land, met vooral op zaterdag de provincies Oost-Vlaanderen, Vlaams Brabant en Antwerpen in de hoofdrol. Dat gebeurt niet vaak. Er wordt geschat dat er tussen 14.000 en 18.000 kraanvogels over de Lage Landen trokken dat weekend. De vogels uit deze laatste migratiegolf zijn de laatste kranen van de overwinteraars uit Extremadura en Portugal. Eerder passeerden de Franse kranen al, maar die gingen vooral over het oosten.

Gebaseerd op de info van Kraanvogeltrek over België en Nederland.

BRON: Kraanvogeltrek over België en Nederland (ECMN)

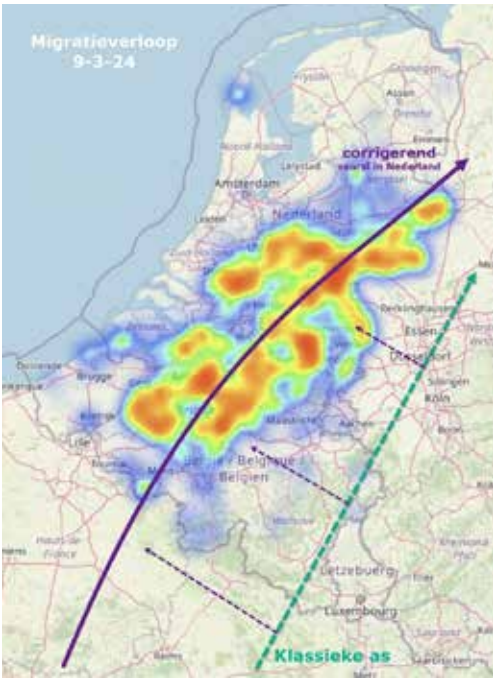

Dimitri Van de Populiere

De kraakeend

De misspreking ontstond na de uitreiking van de award bij de Vogelwerkgroep, overigens een leuke gebeurtenis met verrassend veel volk, waaronder waarempel behoorlijk veel vrouwen. Sorry als dat negatief zou klinken, maar na jaren mannenzaak te zijn die vogelkijkers, zijn daar duidelijk en eindelijk de vrouwen. En ze hebben het ook al voor het zeggen, wat dacht je. Mooie uiteenzetting over de ooievaar overigens door Viviane, met accent op die bekende vogels van de Brielmeersen in Deinze en hun wonder parcours. Van ooit gekortwiekt tot nu die nazaten meetrekkend op winterverblijf naar West Afrika, wie had dat ooit gedacht. En als je nog een dakloze zwaluw kent, wijs hem maar de weg naar de nieuwe loods in Ename, met geïntegreerde nestplaatsen in de nieuwbouw, geschetst allemaal door Pieter. Er komt zelfs een modder producerend varkentje voor de nestbouw! Dat wordt WAW! Steun het project!

En dan is er Dimitri, de CEO van de vogelwerkgroep (voorzitter is iets van lang geleden toch?). Zoals het een CEO betaamt houdt hij het overzicht en dat is waardevol, maar zal wel wat tijd gekost hebben met al die data die we in 2023 aangevoerd hebben. Er waren twee selecties: de opvallendste vogels in 2023 met de boeiende opmars van soorten als de oehoe en het spektakelbeest de koereiger. Het zijn net Romeinse cohorten die oprukken, dit jaar al met groepen tot 20 en meer. Het blijft altijd wat bang afwachten hoe die nieuwkomers zich in ons gevestigd huishouden gaan gedragen: de oehoe vind een jong ransuiltje niet te versmaden en de papa ervan ook niet … en de koereigers zien we in het zuiden als grasmachines over de weiden snorren. Neen, ze eten geen gras, ze eten rupsen en sprinkhanen, maar ook kikkers en vogeljongen en de laatste hagedissen en gaan dan verder, naar duidelijk dus onze contreien. Daarnaast hadden we een kanoetstrandloper op bezoek en wat andere langpoten op de tijdelijk gunstige terreinen. Zelfs de steltkluut

Krakeend © Rik Desmet

is meer te zien en dan natuurlijk de heel speciale, zoals een aangekondigde doortocht van een bastaardarend, een drieteenmeeuw en een twijfelende grauwe klauwier: blijven en broeden of niet, uitkijken dus in 2024. En dan natuurlijk de hop in Ename die laatst gezien is bij de psychiater, wegens overmatig bezoek van fotografen tijdens zijn maaltijden. Hier en daar brengt de CEO ook grafieken, dat hoort zo bij de metier. Maar geen misverstand daarover, hij deed het ongelofelijk goed allemaal. En je mist echt wat als je er niet was: zo de kraakeend! Stel je voor dat blijkt dat onze wilde eend, al jaar en dag superster in alle tellingen van watervogels (overigens gelukkig nog steeds een geliefde bezigheid) voorbijgestoken wordt, gekraakt in cijfers op het podium! door ja, de krakeend! Laat ons maar hopen dat de jagers dat niet lezen, hoewel het weinig verschil zal maken, want velen kennen het onderscheid nog steeds niet en knallen even goed op deze nog beschermde krakeend.

En dan natuurlijk het topmoment, de award voor DE waarneming met het meeste stemmen van de vogelkijkers. Er waren heel wat speciale vermeldingen, ook niet min, alpengierzwaluwen en gieren en de bastaardarend, maar er zijn voorwaarden om tot de top door te dringen: een medewaarnemer of een foto is noodzakelijk en dan pas kiest de jury. Aftellen vanaf 10 en zo steeg de spanning met achtereenvolgens de van uit Gent aangekondigde bastaardarend van Billy Herman op 3, de drieteenmeeuw door Eric Devos, nieuw op de regiolijst op 2 en dan het mannetje grauwe kiekendief, van Lieven Van de Weghe en Dirk Pouleyn. Een vogel die bovendien ook lange tijd de vogelkijkers bleef verbazen in en rond de Scheldemeersen in Oudenaarde (overigens een van de gebieden die we dringend weer onder water moeten zetten om meerdere redenen!).

De prijs? Een mooie foto van een woudaapje in actie, geschonken door Gerard (iets minder in actie dan vroeger maar zeer gewaardeerd) die samen met Andrea en Ann ook zorgde voor de catering, waarvoor veel dank. Het is daar goed in Heurne, tot volgend jaar?

Norbert Desmet

Vlaanderen is dol op vogels tellen

Resultaten van 'Het Grote Vogelweekend'

Tijdens de 21ste editie van Het Grote Vogelweekend van Natuurpunt telden 46.164 enthousiaste deelnemers verspreid over Vlaanderen hun tuinvogels. Er werden 724.776 vogels geteld in 32.855 tuinen. Gemiddeld zagen de vogeltellers 22 vogels van 7 soorten per tuin, dat is iets minder dan vorig jaar. De top 3 is: huismus, koolmees en kauw.

Vorig jaar stond de vink nog op de derde plaats en die zakt nu weg naar de zesde plaats. "Niet echt verrassend", volgens Gerald Driessens, vogelexpert van Natuurpunt, "want grote groepen vinken ontbreken nu, ze kunnen dus niet opboksen tegen de soorten die wel in groep onze tuinen bezochten. Voor de kauw was het geleden van 2020 dat ze nog de top 3 haalde."

De huismus, niet toevallig de Vogel van het Jaar 2024 was alweer de meest getelde vogel tijdens het vogeltelweekend. In ongeveer de helft van de getelde tuinen werden huismussen opgemerkt. We kunnen maar blij zijn dat deze soort jaar op jaar die status weet te behouden, maar we moeten dit toch relativeren: hun broedpopulatie is in Vlaanderen sinds 2007 met 42% gedaald. Het verdwijnen van nestgelegenheid en voedselplaatsen is hiervan de belangrijkste oorzaak.

De merel doet het ietsje beter en staat op de 7de plaats. Volgens de voorlopige cijfers ziet het ernaar uit dat hij in iets meer tuinen aanwezig was: van 69% naar 73% van de tuinen. Of dat echt een gevolg is van een hoger aantal noordelijke merels dat we op bezoek krijgen, van een licht herstel na het usutu-virus van onze eigen broedvogels of een combinatie van de twee, is niet duidelijk.

De houtduif heeft zich de afgelopen 30 jaar volop in onze steden gevestigd. Ze klimt jaar na jaar hoger in de top 10: ze staat nu voor het tweede jaar op een 4de plaats. Het lijkt erop dat ze dominant is over de Turkse tortel, die vroeger in onze steden heerste. Die laatste was 10 jaar geleden nog goed voor een zesde plaats en moet het nu stellen met een 9de plaats. Zowat overal boert de Turkse tortel zichtbaar achteruit en dat blijkt ook uit andere vogeltellingen.

We zien een geleidelijke toename van grote bonte spechten, zowel in steden als op het platteland. Deze soort werd in meer dan 15% van de getelde tuinen vastgesteld, wat bijna een verdubbeling is van de verspreiding in 2019.

Turkse tortel © François Van Bauwel

Aantal vogels in onze tuinen

Er werden in onze tuinen gemiddeld 22 vogels van 7 soorten gezien, in 2023 waren dat 24 vogels van evenveel soorten. De koolmees is opgemerkt in het grootste aandeel tuinen (79%). De tijd dat de merel deze plaats jaarlijks opeiste, ligt al van 2017 achter ons. Met 46.164 vogeltellers, in zowel scholen als thuis, kunnen we stellen dat het vogels tellen bijzonder populair is geworden.

De tuinvogeltelling is een momentopname die vooral zegt welke vogels op dat moment naar onze tuinen komen. Dat zegt niet altijd iets over de populatietrends van de respectievelijke soorten op nationale of Europese schaal, maar hier en daar zien we wel parallellen. Het aantal vogels dat in je tuin opduikt, is onderhevig aan het weer en de beschikbaarheid van natuurlijk voedsel in de natuur, maar ook de regelmaat en de klokvastheid waarmee dat voedsel wordt aangeboden is een bepalende factor, want vogels geven prioriteit aan locaties met een gegarandeerd voedselaanbod.

Minder verpakking, verantwoord voederen

Natuurpunt heeft in de aanloop naar het vogelweekend extra aandacht besteed aan het afvalvrij voederen van tuinvogels. Overtollige verpakkingen zijn helaas een vast gegeven geworden in onze consumptiemaatschappij. Het is daarom belangrijk dat we aan producenten duidelijke signalen geven hoe we vogelvoeder verpakt willen zien en hoe wij het willen aanbieden.

Vogels en onze tuinen

Onze tuinen bedekken 12% van de Vlaamse oppervlakte, door die samen natuurlijker in te richten, kunnen we extra troeven creëren, niet alleen voor vogels, maar voor heel wat andere dieren en planten. Een meer natuurlijke inrichting, gecombineerd met de nodige rust, zorgt ervoor dat tuinvogels er naast voedsel ook een broedplaats kunnen vinden. Zelfs als je geen tuin hebt, kan een mussen-, spreeuwen- of gierzwaluwkast tegen de muur het verschil maken voor die soorten.

Over Het Grote Vogelweekend

Het Grote Vogelweekend is de grootste publiekscampagne van Natuurpunt. Met Het Grote Vogelweekend wil Natuurpunt gegevens verzamelen over onze tuinvogels. Met alleen professionele biologen en kenners zou het onmogelijk zijn om zoveel gegevens te verzamelen. Maar evenzeer wil Natuurpunt met deze campagne mensen wakker maken voor de schoonheid die in onze natuur en onze tuinen te vinden is. We willen iedereen aanmoedigen om vogels op een verantwoorde manier te voederen en te helpen, vooral tijdens de wintermaanden maar ook tijdens het broedseizoen. Natuurpunt wil alle tellers en onze tuinvogelambassadrice Tine Embrechts bedanken voor hun enthousiasme en de hulp bij deze telling.

De top 10 in Vlaanderen (tussen haakjes de ranking van 2023):

1. Huismus (1)
2. Koolmees (2)
3. Kauw (5)
4. Houtduif (4)
5. Pimpelmees (6)
6. Vink (3)
7. Merel (8)
8. Ekster (9)
9. Turkse tortel (7)
10. Spreeuw (-)

Vogeltelweek voor Scholen

Tijdens de Vogeltelweek voor Scholen die plaatsvond van 22 tot en met 26 januari telden 3747 leerlingen uit 194 klassen samen meer dan 6783 vogels. Op de Vlaamse speelplaatsen zorgden zwarte kraai en kauw alweer voor een nek-aan-nekrace die nipt door de zwarte kraai werd gewonnen. De houtduif behield wederom haar derde plaats. De top 3 van schoolvogels lijkt daarmee een stabiel gegeven, althans voorlopig, want op iets langere termijn kan natuur erg dynamisch zijn.

Regionale verschillen

De provinciale verschillen in landschappen en vegetaties resulteren soms in een aanbod van andere soorten. Op het vlak van de meest algemene soorten zijn die verschillen echter beperkt, want daar gaat het net om de soorten die zich aan verschillende omgevingen en ook aan de mens hebben weten aan te passen. Opvallend is dat de Turkse tortel alleen in West-Vlaanderen haar status quo heeft kunnen houden, in alle andere provincies zien we ze wegzakken in de top 10. In vier provincies zien we dat de merel terug enkele plaatsen opklom.

Vooral de gelijkenis van de scores doorheen de jaren is opvallend, zowel op nationaal als provinciaal niveau. Dat wijst erop dat de kwartiertellingen hun waarde bevestigen. Het spreekt uiteraard voor zich dat tellingen van de resultaten van een volledige dag tellen niet vergelijkbaar zijn met die van de kwartiertellingen.

Oost-Vlaanderen deelt als enige de nationale top 3

In de provincie Oost-Vlaanderen werden door 10.428 tellers in 6454 tuinen 181.401 vogels geteld. Gemiddeld zaten er per tuin 22 vogels van 7 verschillende soorten, dat zijn 2 vogels per tuin minder dan in 2023. In Oost-Vlaanderen bepalen de huismus, de koolmees en de kauw nu de top 3, waarmee de vink uit de top 3 verdwijnt. Ook in Oost-Vlaanderen nam de merel terug de 7de plaats in die hij in 2022 innam.

Top 10 provincie Oost-Vlaanderen (tussen haakjes de ranking van 2023):

1. Huismus (1)
2. Koolmees (2)
3. Kauw (4)
4. Houtduif (5)
5. Vink (3)
6. Pimpelmees (6)
7. Merel (8)
8. Ekster (9)
9. Turkse tortel (7)
10. Roodborst (-)

Wallonië

Bij onze zuiderburen in Wallonië werden in het weekend van 3 en 4 februari ook tuinvogels geteld door onze zustervereniging Natagora. Het weer was niet gunstig tijdens de Grote Tuinvogeltelling. Van zaterdag tot zondag was er continu motregen, met op sommige plaatsen regen. Ondanks het minder goede weer telden 10.445

deelnemers 33.2995 vogels in 7622 tuinen. De top tien ziet er uit als volgt: 1 koolmees, 2 pimpelmees, 3 merel, 4 roodborst, 5 ekster, 6 houtduif, 7 huismus, 8 vink, 9 zwarte kraai en 10 Turkse tortel.

Ook in Nederland en het Verenigd Koninkrijk werden vogels geteld. In Nederland is de top drie dezelfde als vorig jaar: huismus, koolmees en pimpelmees. Hier telden 113.976 deelnemers 1.606.415 vogels.

Is het je niet gelukt om dit jaar mee te tellen? Tijdens het weekend van 25 en 26 januari 2025 krijg je opnieuw de kans de vogels te tellen in je tuin tijdens het Grote Vogelweekend, de grootste en gezelligste tuinvogeltelling in Vlaanderen.

Meer informatie:

- https://www.natuurpunt.be/nieuws/vlaanderen-is-dol-op-vogels-tellen
- https://oiseaux.natagora.be/fr/resultats-de-loperation
- https://www.vogelbescherming.nl/tuinvogeltelling?ss-360SearchTerm=tuinvogeltelling

Johan Cosijn

FOTOWEDSTRIJD

Focus op de Vlaamse Ardennen

haal je camera of smartphone boven,
trek erop uit,
breng de schoonheid en rijkdom van de
Vlaamse Ardennen in beeld

VU Jan François, Boembeke 18, 9660 Brakel

- voor jongeren en volwassenen
- 3 thema's: Natuurbeleving, Landschap, Fauna & Flora
- aantrekkelijk prijzenpakket
- foto's inzenden tot 12.05
- prijsuitreiking tijdens het laatste weekend van juni

(c) Katrien Depessemier

Meer info:

- fotowedstrijd@boembeke.be
- reglement en deelnameformulier: www.natuurpunt.be/afdelingen/bezoekerscentrum-vlaamse-ardennen-boembekemolen

Een initiatief van:

Bezoekerscentrum Vlaamse Ardennen Boembekemolen

Met de zeer gewaardeerde steun van:

natuurkijkers.be

Bijzondere vogelwaarnemingen

WINTER 2023-2024

Op een sneeuw- en vriesintermezzo na in januari, hebben we een kletsnatte, sombere en zachte winter achter de rug. Echte superzeldzaamheden zijn er niet uitgekomen, maar het was toch onderhoudend met enkele leuke soorten.

Een rode draad doorheen de wintermaanden waren de kolganzen. Er waren er opvallend veel. Het was met voorsprong dé beste winter van deze eeuw voor de soort in VA+. De grootste groep werd waargenomen in Semmerzake: 648 ex (BDE). Wie barmsijs eens goed wou zien, had deze winter ook zijn kans. Er was namelijk een grote influx die de hele winter doorging. Vooral de ondersoort grote barmsijs liet zich opmerken in vaak grote groepen (tot max. 80 ex) op diverse locaties.

In december noteerden we ook nog een kraanvogel over Petegem-Schelde (THE). Over Heurne vlogen 2 lepelaars (KVO). Aan de sluis in Asper werd een grote aalscholver (ondersoort) ontdekt (BDE). Zwarte specht werd gezien in Eke (CSN).

De jaarwisseling bracht 14 kleine rietganzen (VVDM) over Nederbrakel, geen evidentie voor het binnenland. Een groepje van 10 toendrarietganzen (DDG, BDE) werd verschillende keren opgemerkt tussen de Langemeersen en Zingem. Een vrouwtje nonnetje werd ontdekt op de Soeverein te Deinze (EDV). Het verplaatste zich nadien naar de Callemoeie. Verschillende grote zaagbekken werd ook gezien verspreid over de regio. Op de Tweeling zat een grote mantelmeeuw (GMI). Aan de Callemoeie dook een kluut op (EDV). Een goudplevier in Kwaremont (TNA). Een niet-bevestigde waarneming van een roepende pestvogel bereikte ons uit Welden op 21-01. In de Hospicebossen werd kruisbek gezien (CSN). In het St-Pietersbos zat een zwarte specht (YVG).

In de winter monitoren we ook de slaapplaatsen. Een overzicht. In Zingem werden tot max. 12 grote zilverreigers geteld. Op de ransuilenroest bedroeg het max. éénmalig 7 ex, maar meestal 3-4 ex. Beduidend minder dan vorig jaar. Ook in Olsene werden er 4 gevonden. Oehoe's lieten zich horen op verschillende locaties in het zuiden van VA+. Blauwe kiekendieven bereikten een maximum van 6 ex op de slaapplaats, waaronder 2 adulte mannen. Slaapplaatsen van waterpieper waren te vinden aan de Snippenweide (60 ex) en het Paddenbroek (25 ex). Een groepje geelgorzen overwinterde in Kluisbergen en bereikte een maximum van 50 ex. In Zulzeke zaten tot 500 kepen op een zonnebloemenveld. In het witte meeuwentapijt van de Callemoeie werden tot max. 7 Pontische, 3 geelpoot-, 5 zwartkop- en 2 dwergmeeuwen geteld. Een georganiseerde telling van bokje leverde een maximum van 8 ex op in de Snippenweide te Eine (DDG, e.a.).

Over de hele winter werd koereiger waargenomen, met een maximum van 4 ex in de Langemeersen. Middelste bonte specht gevonden in 15 km-hokken. Overwinterende grote lijsters vielen verder terug, in vergelijking met vorig jaar. Ook voor ringmus is het lastig. Slechts uit 8 verschillende km-hokken kwamen er waarnemingen. Boomleeuwerik daarentegen, neemt toe als overwinteraar. Ook voor vuurgoudhaan bleek het een goede winter te zijn. Appelvink werd op 8 locaties gevonden, allen in het zuiden van de regio. Een Europese kanarie overwinterde in de tuin van KVE en VLO in Deinze. Even werd er zelfs een tweede ex. gezien.

Onder de roofvogels vielen 3 waarnemingen van bruine kiekendief op. De soort is doorgaans geen overwinteraar in VA+. Van blauwe kiekendief waren er (bijna) dagelijks waarnemingen. Rode wouw werd 14 maal opgemerkt. Havik werd 11 keer gezien. Smelleken werd 5 keer ingevoerd.

Februari tenslotte bracht ons een kleine rietgans tussen de kol- en brandganzen in Bachte-Maria-Leerne (VLO). De herkomst van deze soort zorgt altijd voor wat vragen. Er zijn escapes, maar evengoed wilde exemplaren niet zo gek ver uit onze regio. Op de Callemoeie zat een vrouwtje nonnetje (EDV). Mogelijk hetzelfde exemplaar als in januari? Het vrouwtje grote zaagbek bleef ook in februari nog aanwezig op de Zevenputten te Eine. Op de Tweeling te Eke werd er ook een ontdekt (NGE). Over Eke vlogen 2 kraanvogels (ELE). Een knappe groep van 75 goudplevieren trok over Mater (LVDL). Over Roborst vlogen er ook 2 (LNE). Een mooie groep van 75 ooievaars trok over Nukerke (GGR). Zwarte specht werd gezien in Wortegem (NDS, LKI). Het aantal waarnemingen van roodborsttapuit nam deze maand toe, met waarnemingen op 8 locaties. Hopelijk vloeien daar wat broedkoppels uit voort. Een goudvink werd ontdekt in de Reytmeersen (TVE). In de Hospicebossen werden 5 kruisbekken gezien (KPE, CSN).

Bedankt aan iedereen voor het invoeren van de waarnemingen op http://www.vwg-vlaamseardennenplus.be/

Dimitri Van de Populiere

10 jaar Boembekemolen

© Filip Keirse

De Boembekemolen is het bezoekerscentrum van Natuurpunt in de Vlaamse Ardennen en wordt gerund door de vrijwilligers van Natuurpunt Zwalmvallei. Het bevindt zich in een prachtig historisch kader, de uitvalsbasis voor fietstochten en talrijke prachtige wandelingen.

Naar aanleiding van de **viering van '10 jaar Boembekemolen'** worden in het weekend van **zaterdag 25 mei-zondag 26 mei** volgende leuke activiteiten georganiseerd. **Place to be voor alle activiteiten**: Boembekemolen, Boembeke 18, 9660 Brakel.

Wegens de beperkte parkeergelegenheid adviseren wij de bezoekers de parking te gebruiken aan het Riedeplein (1,5 km afstand).

Zaterdag 25 mei

- **Natuurbeheerwerken langs het Mijnwerkerspad en onze poel**
  Wanneer? 10 uur tot 12 uur
  Wat? Wil je ook proeven van werken in de natuur, doe je stevige schoenen aan en neem dan vooral jouw werkhandschoenen mee! We gaan wilgen kortzetten, maaien langsheen het knuppelpad en ruigte rond het voormalig bijenhotel, eventueel nog maaien langsheen de voormalige loop van de Zwalm.
  Inschrijving en info: Koen Gintelenberg, koen.gintelenberg@telenet.be
- **Bushcraft met Broes**
  Wanneer? 14 uur tot 16 uur
  Wat? Kinderen tussen 6 en 12 jaar leren stokbrood maken op een houtvuurtje met witte houtskool, een stokje en een rolletje deeg. Voor bakkers in spe!
  Inschrijving en info: Twee groepen: om 14 uur en om 15 uur. Uur vermelden bij inschrijving via vzwbroes@gmail.com

Doorlopend van 10u tot 18u is de molen vrij toegankelijk en kan je meer te weten komen over de biotoop en onze natuurgebieden.

Zondag 26 mei

- **Ontbijt**
  Wanneer? 9 uur tot 12 uur
  Wat? Kom ontbijten op ons terras (bij slecht weer in de molen). Ontbijt met cava-koffie-appelsap. Pistolet met kaas-ontbijtkoek-rozijnenbrood. Gekookt ei-yoghurt met granola. Verse fruitsla.
  Inschrijven en info: carlaverdonckverdonck@hotmail.com, volwassene 17€ / kind 10€)
- **Workshop Rups maken**
  Wanneer? 14 uur tot 16 uur
  Wat? Creatie van de mooiste rups. Kind en ouder maken samen een rups in klei die wordt gebakken. Op een later moment zal deze geschilderd worden.
  Inschrijven en info: devuystkarel@gmail.com
- **Buizerdwandeling**
  Wanneer? 14 uur tot 16 uur
  Wat? Wim Van Geert laat je langs één van onze bewegwijzerde wandelpaden (6 km) meer te weten komen over roofvogels in het algemeen en deze plaatselijke soort in het bijzonder.
  Inschrijven en info: van.geert.wim@telenet.be
  Meebrengen: Wandelschoenen en verrekijker
- **16u - 18u: muzikale omlijsting door de Seven Sisters en aanbieding van croques aan democratische prijzen.**

KALENDER april - juli 2024

UUR VAN VERTREK/EINDE
PLAATS VAN AFSPRAAK
TOELICHTING
GIDS
BIJZONDERHEID
CONTACTPERSOON
ZEKER MEEBRENGEN

BC: Bezoekerscentrum Vlaamse Ardennen - Boembekemolen
FON: Floristisch Onderzoek voor het Natuurbehoud
GVG: Gidsen voor gidsen (samenwerking BC, Natuuracademie, VA-*plus* en RLVA)
HOU: Natuurpunt afdeling Houtem
JNM: Jeugdbond voor Natuur en Milieu
KBE: Kern Werkgroep Bos t'Ename
KR: Natuurpunt afdeling Kruisem
KRB: Kern Rondom Burreken
MOW: Milieufront Omer Wattez vzw
N&Z: Natuur&Zwalm
NWB: Nationale Werkgroep Botanie
OUD: Natuurpunt afdeling Oudenaarde-*plus*
PWG: Plantenwerkgroep Natuurpunt Vlaamse Ardennen-*plus*
PAWG: Paddestoelenwerkgroep Natuurpunt Vlaamse Ardennen-*plus*
RLVA: Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen
RO: Natuurpunt afdeling Ronse
TLES: Natuurpunt afdeling Tussen Leie en Schelde
TW: Trage Wegen vzw
VA: Natuurpunt afdeling Vlaamse Ardennen
VA-*plus*: Natuurpunt Vlaamse Ardennen-*plus*
VUB: Vrienden van het Uilenbroek
VWG: Vogelwerkgroep Natuurpunt Vlaamse Ardennen-*plus*
WMB: Werkgroep Munkbosbeekvallei
WMBV: Werkgroep Maarkebeekvallei
ZV: Natuurpunt afdeling Zwalmvallei
ZWG: Zoogdierenwerkgroep Natuurpunt Vlaamse Ardennen-*plus*

Maandag 1 april

BC: Opening Zomerseizoen van de Boembekemolen

Woe, Vrij, Za van 14u-18u, zondag- en feestdagen 10u-18u

Bezoekerscentrum Vlaamse Ardennen Boembekemolen, Boembeke 18, 9660 Brakel

Van woensdag 3 april tot zondag 27 oktober is de Boembekemolen elke woensdag-, vrijdag- en zaterdagnamiddag open van 14u tot 18u. Op zondag en feestdagen van 10u tot 18u. Iedereen is welkom in de molen en op het terras. Bovendien is de molen het ideale vertrekpunt voor een lichte of stevige wandeling in de Zwalmvallei. Diverse info op het eerste verdiep. Parkeren / Carpoolen kan op de parking Slijpstraat (afstand 2 km) of aan het Riedeplein te Brakel (afstand 1.5 km). Parking aan molen is beperkt.

Kaarten van de streek en diverse info is beschikbaar in de molen. Op het eerste verdiep kan je terecht voor uiteenlopende info en of tentoonstellingen.

Karel De Vuyst;
devuystkarel@gmail.com

Zaterdag 13 april

BC + ZV: Voorstelling landschapspark Vlaamse Ardennen en natuurfilm 'Onze Natuur', omkaderd met pianomuziek en zang van Philippe Van den Bossche.

19u15 - 22u30

Kerk Zegelsem

Om 19u15 is er een korte voorstelling van het Landschapspark Vlaamse Ardennen. Daarna volgt de filmvoorstelling Onze Natuur. De film is een ambitieuze natuurdocumentaire over de natuur in onze achtertuin. Prachtige verhalen over bekende en onbekende dieren en planten die verwondering opwekken en de liefde en het respect voor onze natuur vergroten, verteld door Matteo Simoni.
De film wordt omkaderd met pianomuziek en zang van Philippe Van den Bossche. In zijn composities tast Philippe naar verademing. Hij geeft emoties een muzikale draagkracht en zijn muziek transformeert de kerk tot een serene ruimte. Zijn muziek is expressief en beeldend, bevrijdend en toonrijk. Niet beter dan de kerk van Zegelsem met zijn prachtige akoestiek om van de melodieën van deze componist uit de Vlaamse Ardennen te genieten.

Tickets 12€ niet-leden/9€ NP-leden. Inschrijven via https://www.vlaamseardennendag.be/activiteiten.html

Veerle Van der Kelen, 0487 32 52 06
bc.vlaamseardennen@natuurpunt.be

Zondag 14 april

VA-*plus* + RLVA: Vlaamse Ardennendag

10u -17u

Kerk en omgeving van Zegelsem

Gegidste wandelingen, afhaalmoment van Wilde planten- en moestuinplantenbeurs, belevingsmarkt, workshops, voorstelling landschapspark, een streepje muziek en nog veel meer.
Voor meer info over al deze activiteiten, zie https://www.vlaamseardennendag.be/activiteiten.html

Veerle Van Der Kelen,
info@vlaamseardennendag.be

VA-*plus* + RLVA: Vlaamse Ardennendag, publieksactiviteiten in de Vlaamse Ardennen

Zie https://www.vlaamseardennendag.be/activiteiten.html

Op de Vlaamse Ardennendag kun je deelnemen aan heel wat activiteiten die doorgaan te Zegelsem. Daarnaast worden heel wat activiteiten in de ruime omgeving van de Vlaamse Ardennen georganiseerd:

- 6u30-10u30: **Vroegemorgentocht Langemeersen, Oudenaarde**
- 9u30-11u30: **Wandeling in het Koppenbergbos**
- 9u30-11u30: **Themawandeling Wilde Kruiden in natuurgebied Grootmeers**
- 10u-12u: **Wandeling in de Zwalmvallei natuurgebied Middenloop Zwalm**
- 10u-12u: **Wandeling in het Paddenbroek in Kluisbergen**
- 10u-12u: **Wandeling aan de Hotond in Kluisbergen**
- 10u-12u: **Wandeling De natuur in waar magie en hekserij alledaags is**

Voor al deze activiteiten dien je je vooraf in te schrijven via www.vlaamseardennendag.be/activiteiten.html
Kostprijs 3 euro per persoon. In ruil ontvangt elke deelnemer een drankbonnetje voor de drankstand in Zegelsem en een tombolalotje.

KR: Kruidenwandeling

9u30 -12u30

Onder Zingembrug kant Zingem, Ne-

derzwalmsesteenweg, 9750 Kruisem
- Een kruidenwandeling in de Zingemse Scheldemeersen. Ooit moesten onze voorouders zich behelpen met kruiden. Wat werd voor welk ziektebeeld gebruikt? Jullie vernemen het op de wandeling
- Dorine Dhont
- Inschrijven via https://rlva.eventgoose.com/event/themawandeling-wilde-kruiden-in-natuurgebied-grootmeers
- dorine@dorinedhont.be 09 384 35 53
- Goed schoeisel, veldgidsen, evt loepe

RO: Fietstocht van Ronse naar Zegelsem en terug langsheen een viertal natuurreservaten

- 9u30: vertrek aan het treinstation van Ronse

12u: aankomst aan de kerk van Zegelsem. Niet-fietsers kunnen hier aansluiten.

12u tot 15u: bezoek aan de happening, standjes en andere activiteiten in de buurt van de kerk van Zegelsem (Brakel).

15u: terug naar Ronse.

- Vooraan het treinstation van Ronse.
- We fietsen via de Euro 5 fietssnelweg van Ronse naar D'Hoppe. We bezoeken de natuurreservaten Pyreneeën en D'Hoppebos. Van daaruit doorheen de kouters naar Zegelsem.
  Tussen 12u en 15u blijven we in de buurt van de kerk van Zegelsem. Om 15 uur fietsen we vanaf de kerk van Zegelsem door de natuurreservaten Burreken en Muziekbos terug naar Ronse. I.s.m. Fietsersbond Ronse.
  Activiteit in het kader van de Vlaamse Ardennendag 2024.
- Dirk De Jonge en Philippe Moreaux.
- Naar keuze: pic nic meenemen of ter plaatse een hapje en een drankje kopen.
- Philippe Moreaux, 0476 49 24 61 Moreauxphilippe1951@gmail.com

Woensdag 17 april

BC + KRB: Cursus Bomen en struiken in zomerkleed

- 19u - 22u30
- Theorielessen 17/04 en 24/04 : Boembekemolen
  1e excursie 25/05: De tuin van Cien, Molenberg 9, 9630 Zwalm
  2de excursie 08/06: Het Burreken, Parkje Groenstraat thv nr 6, 9667 Horebeke
- Met deze cursus leer je bomen en struiken herkennen aan de hand van zomerkenmerken, zoals bladeren, schors, bloemstructuur of de eerste vruchten en zaden. In de praktijklessen kan je de verworven kennis oefenen. Tijdens de eerste excursie zie je eveneens hoe je inheemse bomen en struiken kan integreren in een tuin. Tijdens de tweede excursie geeft de bomenspecialist van het Burreken uitleg over het beheer en de redenen voor de keuzes die hij maakt.
- Hans Vermeulen - Natuuracademie
- Inschrijven is verplicht via https://www.natuurpunt.be/agenda/cursus-bomen-en-struiken-zomerkleed-brakel-65459
- Vincent Decroock, vincent.decroock@natuurpunt.be

Donderdag 18 april

MOW: Derdedonderdagwandeling

- 14u -17u
- Nokere-dorp (exacte locatie nog te bepalen). Houd onze Nieuwsflash en website in de gaten voor meer info en om je in te schrijven.
- Elke derde donderdag van de maand verkennen we de trage wegen in een gemeente in of rond ons werkingsgebied. Deze maand gaan we op stap doorheen Nokere, bekend van Nokereberg en het kasteel 'Casier'.
- Carine Delmote
- Gratis voor MOW-leden; € 1 voor niet-leden
- Simon Desmet via communicatie@milieufrontomerwattez.be
- Geschikte wandelschoenen en kledij

Zaterdag 20 april

ZV: Werkdag Middenloop Zwalm

- 10u – 16u
- In functie van de uit te voeren werken. Mail contactpersoon voor opname in de mailinglist.
- Koen Gintelenberg; koen.gintelenberg@telenet.be
- Stevig schoeisel, werkhandschoenen

KR: Planteninventarisatie Grootmeers

- 14u -16u
- Zingembrug kant Zingem, Nederzwalmsesteenweg N435, 9750 Kruisem. Afspraak op de parallelweg naast Zingembrug thv het kruispunt met de Weistraat.
- We proberen een aantal planten op Grootmeers op naam te brengen. Deze activiteit is zeker niet (alleen) voor specialisten bedoeld. Het is de bedoeling dat de drempel laag blijft en dat iedereen kan meedoen en dat we leren van elkaar. Iedereen die geinteresseerd is in planten, is welkom.
- Eddy Van Den Abeele
- ed.vandenabeele@skynet.be
- Goed schoeisel, veldgidsen, loepe

BC: Wilde Broesdagen: Vers hout ontdekken en bewerken samen met Broes vzw met de steun van Natuuracademie

- 9u30 - 16u30
- Klein Zwitersland, Galerijpad 3, Zwalm
- De geur van vers hout is heerlijk. Tijdens deze workshop leren we welke soorten hout we het beste oogsten om nadien te bewerken. Er zijn verschillende handelingen mogelijk met verschillende soorten messen en ander gereedschap. Veiligheid is een belangrijk aspect bij het werken met messen en ook dit komt uitvoerig aan bod. In de namiddag gaan we dan meer productgericht werken terwijl we ruimte creëren om onze fantasie de vrije loop te laten gaan. Onze docent van dienst is Ignace Parmentier, beeldend kunstenaar en leerkracht houtsnijden aan de Steinerschool Gent en CVO Groeipunt. We warmen ons gezellig rond een vuur in het bos en tijdens de middag maken we iets lekker klaar om de honger en de dorst te stillen. Zin in een nieuw begin? Schrijf je dan nu in!
- Leeftijd: 14 tot 99 jaar (max 9 personen). 80 euro - kansentarief 20 euro (maaltijd en drinken inclusief)
  Inschrijven: vzwbroes@gmail.com
- Carl 0473 37 38 06, vzwbroes@gmail.com

Zondag 21 april

VA + VWG: Vroegemorgentocht Bos t'Ename

- 6u – 9u.
- parking einde Kapellestraat 101, Oudenaarde (Ename)
- Het Enamebos is op zijn best in de lente. In de kruin van bomen en struiken brengen vogels hun mooiste ochtendzang. Waarom zingen ze? Ga mee op pad, beleef de ochtendsfeer en leer trucjes om de vogelgeluiden te leren kennen.
- Ludo Van der Linden, 0479 46 69 37
- Vanderlinden.lu@telenet.be
- waterdicht schoeisel, aangepaste kledij, verrekijker.

PWG: Planteninventarisatie Brakel

- 10u - 13u
- Parking voetbalclub Zegelsem, Rovorst 48, Brakel
- Inventarisatie van alle hogere planten in ifbl-kwartierhok E3 42 21. Landelijk gebied met bosjes en houtkanten
- Heidi Demolder, tel. 0476 40 34 52
- Stapschoenen of laarzen, loep & flora

TLES: op zoek naar salomonszegel

- 10u-12u
- Ingang kerk van Nazareth (Dorp 9810 Nazareth)
- Laat de lente door uw bloed stromen tijdens de wandeling, genietend van de lentebloeiers
- Frank Claeys
- Veelbloemige salomonszegel
- Frank Claeys

BC: Erfgoeddag in het teken van het Mijnwerkerspad

- 14u - 16u
- Boembekemolen, Parking Riedeplein (Michelbeke) en kruising Mijnwerkerspad/Slijpstraat zeker gebruiken.
- Wandeling onder leiding van Lien Urmel (erfgoed Vlaamse Ardennen). Officiële voorstelling nieuwe tentoonstellingszuil en nieuwe erfgoedapp rond het Mijnwerkerspad.
- Lien Urmel
- Karel De Vuyst; devuystkarel@gmail.com

TLES: Dag van de aarde: Poëtische natuurwandeling met stadsdichter Jana Arns en andere dichters

- 15u-16u30
- Kasteel Ooidonk, Ooidonkdreef 9, 9800 Deinze
- Naar aanleiding van de Dag van de Aarde nemen we je mee voor een wandeling in het schilderachtige landschap van de Leievallei in Deinze. Tijdens de natuurwandeling kijken we samen met conservator Koen Houthoofd naar het landschap en de diversiteit aan leven en worden gedichten voorgedragen door de stadsdichter Jana Arns en de dichters Elise Vos, Kris Lauwereys, Luc C Martens, Nikki Petit, Wim Vandeleene, Martijn Bruneel en Astrid Arns.
- Koen Houthoofd
- I.s.m. met de stad Deinze. Deze activiteit is gratis maar inschrijven is verplicht via http://www.natuurpunt.be/agenda/wandeling-met-stadsdichter-jana-arns-15833
- Koen Houthoofd, 0470 55 02 36

VA+WMBV: Gezinswandeling naar het Eeckhoutbos en omgeving

- 14u – 17u
- Kerk van Maarke, Maarkeweg-Kokerellestraat
- Natuurwandeling in de Maarkebeekvallei met speciale aandacht voor de voorjaarsbloeiers in het Eeckhoutbos en het Longkruidbosje
- Michel Vander Vennet, 0486 08 30 78
- Johan Cosijn, 055 30 98 10
- Stevig schoeisel of laarzen, verrekijker, loepe

Dinsdag 23 april

MOW: Natuurwandeling met brunch

- 9u -12 u
- Aan de kerk van Schorisse: Zottegemstraat 23 in Maarkedal
- Dankzij de lentepracht zijn de Vlaamse Ardennen nu op hun mooist! Dé ideale gelegenheid voor een heerlijke wandeling van een 8-tal km en een smakelijke natuurbrunch in (de omgeving van) 't Burreken.
- Rita Van de Voorde
- Prijs: € 7 (MOW-leden) of € 10 (niet-leden). Mail naar info@milieufrontomerwattez.be om je in te schrijven. Nadat je van ons een bevestiging van je inschrijving ontvangen hebt, kan je het juiste bedrag overschrijven op rekeningnummer BE84 9796 1861 3259 van Milieufront Omer Wattez vzw om je inschrijving definitief te maken.
- Sabine Spitaels via info@milieufrontomerwattez.be
- Geschikte wandelschoenen en kledij

Zaterdag 27 april

KBE: Gezinswerkdag Bos t'Ename

- 9u -12u en/of 13u30- 17u
- Natuurboerderij, Boskant 56 te Oudenaarde.
- Elke laatste zaterdag van de maand wordt er gewerkt in Bos t'Ename, van hakhout afzetten tot hooien.
- Pieter Blondé, 0488 36 22 79 pieterblonde@hotmail.com en Guido Tack, 0474 90 02 30 guido.tack1@telenet.be
- ☑ Goed schoeisel of laarzen en werkhandschoenen.

Zondag 28 april

KBE: Voorjaarswandeling Bos t'Ename

- 9u – 12u
- Voormalig Prov. Archeologisch Museum (PAM), Lijnwaadmarkt 20 te Ename
- Guido Tack, 0474 90 02 30
- ☑ Stevig schoeisel of laarzen

PWG: Planteninventarisatie Edelare / Oudenaarde

- 10u – 13u
- Parking kapel van Kerselare, Boelare 1, Oudenaarde
- Inventarisatie hogere planten in ifbl-kwartierhok E2 38 24. Landelijk gebied met Longkruidbosjes, Maarkebeek
- Henk Coudenys, tel. 09 3869711, coudenys.henk@belgacom.net
- ☑ Flora, loep, laarzen of stevige stapschoenen.

BC + NP Everbeek: Gezinswandeling: Lentewandeling in de Everbeekse bossen - Snuit

- Zie Zaterdag 27 april
- Inschrijven is nodig, plaatsen zijn beperkt. https://www.natuurpunt.be/agenda/gezinswandeling-lentewandeling-de-everbeekse-bossen-66228

BC: Molendag Vlaanderen

- 15u - 17u
- Boembekemolen, Boembeke 18, 9660 Brakel
- Tijdens een rondleiding kom je meer te weten over de molenbiotoop, historiek, kenmerken, werking en huidige functie
- Wim Van Geert
- Inschrijven: van.geert.wim@telenet.be

TLES: Wandelvoordracht rond boomgaard in Merendree

- 14u - 17u
- Kerk Merendree, Merendreedorp, 9850 Deinze
- Een b(l)oeiende wandelvoordracht rond de mooie gemeentelijke boomgaard in de wijk Durmen (Merendree) tijdens de mooiste periode: de bloei. Met het verhaal over het ontstaan van onze moderne appel en de verspreiding door dier en mens en uiteraard ook enkele verhalen uit de rijke mythologie van de appel.
- Paul Geeroms en Geert Claes.
- in samenwerking met VELT
- Paul Geeroms 0475 34 95 13

VA: Ulrich Libbrechtwandeling te Zulzeke-Kluisbergen

- 14u- 17u
- Kerk Zulzeke, Zulzekestraat, Zulzeke
- Op 5 juli 2008 kreeg Ulrich Libbrecht een wandeling als verjaardagsgeschenk en dank voor zijn jarenlange inzet voor natuur en milieu van de Vlaamse Ardennen. Keuze uit twee wandelingen (5/8 km)
- Filip Keirse, Lieve Mornie, Els Janssens
- Inschrijven via het Libbrechtgenootschap, www.libbrechtgenootschap.org
- ☑ Goede wandelschoenen

Maandag 29 april

KBE: Werkdag Bos t'Ename

- 9u30 -12u en/of 13u30- 17u
- Natuurboerderij, Boskant 56 te Oudenaarde.
- Naast de maandelijkese gezinswerkdag op de laatste zaterdag van de maand wordt er eveneens elke laatste maandag een werkdag georganiseerd. De werkzaamheden gaan van hakhout afzetten tot hooien.
- Eddy De Bock, 0474 77 00 54 thebockfamily@hotmail.com
- ☑ Goed schoeisel of laarzen en werkhandschoenen.

MEI 2024

Woensdag 1 mei

RO: Excursies in natuurreservaat de Pyreneeën. Vroege vogelwandeling – Ontbijt - Planten- en insectenwandeling

- 6u30: vroege vogelwandeling. 8u30: ontbijt. 10u: planten- en insectenwandeling. 12u: einde.
- Hof ter Guchten, Rotterij 278, Ronse
- 6u: vroege vogelwandeling met extra aandacht aan de vogelzang. Onderweg zoeken naar vuursalamanderlarven in de bospoelen en watersalamanders in de graslandpoelen.
  8u30: uitgebreid ontbijt.
  Mogelijkheid tot aansluiten om 10u na het ontbijt voor de planten- en insectenwandeling. Ook hier bekijken van de salamanders.
  Prijs ontbijt: 12 euro, vooraf inschrijven bij Johan Glibert of via de website van Natuurpunt Ronse is verplicht.
- Philippe Moreaux, Johan Glibert
- Johan Glibert 0477 51 94 19 johan.glibert@gmail.com

HOU: Vroege Vogelwandeling + ontbijtbuffet

- Start 5u, aansluitend mogelijkheid tot ontbijtbuffet
- Ingang van het CC De Fabriek, Fabrieksstraat 19, St.-Lievens-Houtem
- Bij het krieken van de dag gaan we op pad in een mooi stukje natuur, in Cotthem. We gaan op zoek naar vogels en vogelzang in bosgebied en open terrein. Onze gids Roman Eyckerman leert ons hoe je een vogel kunt herkennen aan zijn zang en vertelt over zijn levenswijze.
- Aansluitend mogelijkheid tot ontbijtbuffet, inschrijven noodzakelijk, via link op www.natuurpunthoutem.be, volwassenen 12 euro, kinderen tussen 5 en 12: 8 euro. Betaling door overschrij-

ving op rekening BE16 9731 1361 0474
Roman Eyckerman 0477 47 24 15
Info www.natuurpunthoutem.be of mail naar nphoutem@gmail.com
Meebrengen: stevig schoeisel, eventueel verrekijker en vogelgids

TLES: Wandeling Kriephoek

9u30 - 12u
Onder Grenadiersbrug te 9810 Nazareth, kant Semmerzake
Wandeling door Bolveerput en domein Kriephoek
Frank Claeys
https://www.natuurpunt-nazareth.be/kriephoek
Frank Claeys
Bij regenweer wandelschoenen en of laarzen - verrekijker

Zaterdag 4 mei

VA+ VWG: Birdathon

Hele dag
Op zaterdag 4 mei worden er op verschillende plaatsen in Vlaanderen birdathons gehouden door de lokale vogelwerkgroepen.
Het doel? Samen zo veel mogelijk vogelsoorten waarnemen en in de mate van het mogelijke documenteren binnen de grenzen van ons werkingsgebied. .
Hoe neem je deel? Voer al je waarnemingen die dag in op http://www.vwg-vlaamseardennenplus.be/ en op het einde van de dag kunnen we het totaal aantal waargenomen soorten zien.
Dimitri Van de Populiere
Hou onze Facebookpagina in de gaten voor meer informatie https://www.facebook.com/groups/vwgvap
Dimitrivandepopuliere@hotmail.com

NP VA + NP Avelgem: Vogels voor beginners wandeling in de Scheldemeersen

9u - 12u
Natuurhuisje de IJsvogel, Meerstraat 45 - Avelgem
De wandeling is ongeveer 5 km lang, maar de focus ligt op vogels observeren, er zal dus niet doorgestapt worden. Het is een vogelwandeling die bij uitstek geschikt is voor beginnende vogelliefhebbers en kinderen, maar ook gevorderden zullen aan hun trekken komen. We wandelen door verschillende biotopen waardoor we een grote verscheidenheid aan soorten hopen te zien/horen.
Dirk Libbrecht – Thijs Lietaer
De wandeling is gratis maar we vragen toch om in te schrijven: lucia_decuyper@hotmail.com
Lucia Decuyper
(waterdichte) wandelschoenen, verrekijker

KRB: Beheerwerken Burreken

9u – 12u30
Groenstraat in Horebeke
Snoeihout opruimen, hagen scheren, wegen onderhouden … Met een enthousiast team samenwerken en genieten van de natuur. Verkwikkend voor lichaam en geest!
Ludo Vanderlinden, 0479 46 69 37
contact@burreken.be
Graag een seintje als je komt, zodat we voldoende werktuigen kunnen voorzien.
Laarzen of stevige schoenen en werkhandschoenen.

BC: Gezinswandeling: Insecten en andere kriebelbeestjes - SNUIT

14u - 16u30
De parking naast de kerk van Everbeek-Boven
Hoi Snuiters. Ga mee op ontdekkingstocht in de wereld van de kriebelbeestjes en ontdek onderweg al wat ze nodig hebben voor een goede thuis! Geschikt voor kinderen vanaf 6 jaar én hun (groot)ouders.
Elien Van Boeckel
Inschrijven verplicht, deelname gratis
elien.vanboeckel@gmail.com
Doe aangepast schoeisel aan, we komen mogelijk door enkele modderige plekken.

Zondag 5 mei

TLES en VWG: Vroege ochtendwandeling Neerhoek

6u - 9u
Parking nieuwe begraafplaats, Hamstraat 4 9870 Olsene.
De Neerhoek in Zulte wordt de komende jaren hersteld naar natte natuur met meer plas- en drassituaties. Hier zullen watervogels zeker nog meer kansen krijgen in de toekomst. Tijdens deze wandeling gaan we op zoek naar de vogelgeluiden en wie weet doen we deze wandeling over vijf jaar nog eens over om het effect van de vernatting te zien en te horen.
Etienne Colpaert, Jens Loncke en Koen Bilcke
Etiene Colpaert
Verrekijker

Woensdag 8 mei

VA + VWG: Bijeenkomst VWG

20u – 22u
Stedelijk centrum 'Amigo' te Heurne
Bijeenkomst van de Vogelwerkgroep. Vogelkijkers uit de regio en daarbuiten zijn welkom om te komen luisteren naar de presentaties en nadien een babbeltje te slaan met gelijkgestemden. Het programma kan je raadplegen op onze website.
dimitrivandepopuliere@hotmail.com

somethingellis BV
GRAFISCH ONTWERP
GSM 0479 433 711 // ELLIS.DEVUYST@GMAIL.COM // WWW.SOMETHINGELLIS.BE

Zondag 12 mei

PWG – Planteninventarisatie Bosgat / Tiegstraat Schorisse

- 10u - 13u
- Parking uitkijkpunt Bosgat, Schorisse- Maarkedal
- We inventariseren alle hogere planten in ifbl-kwartierhok E3 41 24. Landelijk gebied met holle weg en houtkanten,nabij Bos Terrijst. Grijs hok (120 bekende soorten)
- Henk Coudenys, tel. 09 3869711, coudenys.henk@belgacom.net
- Stapschoenen of laarzen, loep, flora & picknick

TLES: Kermiswandeling n.a.v Zeveren Slunse

- 10u – 12u
- Aan de kerk van Zeveren, Zeverenkerkstraat 9800 Deinze
- We volgen het thema van Zeveren Slunse en zoeken Italiaanse en andere exotische planten en beestjes in Zeveren. Plezante, ludieke familiale wandeling.
- Eddy Vervynck, tel 0496 62 63 03

Woensdag 15 mei

TLES: Plantenwandeling in het Stadsbos ... in het bijzonder voor beginnelingen

- 19u30 - 21u30
- Samenkomst op de hoek van de Krekelstraat-Kerselaarslaan, (apotheek De Kerselaar) 9800 Deinze
- Een mix van leren herkennen, weetjes, folklore en culinaire tips
- Werner Dejonckheere en An
- Werner Dejonckheere, 0477 84 72 35
- Goede wandelschoenen. Laarzen als het de vorige dagen fel geregend zou hebben.

Donderdag 16 mei

MOW: Derdedonderdagwandeling

- 14u -17u
- Sportdreef, Gavere. Houd onze Nieuwsflash en website in de gaten voor meer info en om je in te schrijven.
- Elke derde donderdag van de maand verkennen we de trage wegen in een gemeente in of rond ons werkingsgebied. In mei maken we een landschapswandeling in Gavere, langs een bioboerderij, een kapel waar vroeger een abdij stond, een kasteel en de Scheldevallei met haar Oude Scheldearmen.
- Koenraad Van de Casteele
- Gratis voor MOW-leden; € 1 voor niet-leden
- info@milieufrontomerwattez.be
- Geschikte wandelschoenen en kledij

Zondag 19 mei

OUD + BC: Kinderen beleven en ontdekken de natuur met hun ouder(s) in domein de Ghellinck

- 14u – 17u
- Parking domein de Ghellinck, Kortrijkstraat (thv nr. 112), Wortegem-Petegem
- Samen met hun ouder(s), beleven en ontdekken de kinderen op een speelse manier de natuur.
- Roselinde Van Caenegem
- Max. 17 kinderen (in totaal max. 30 met ouder(s)). Bij inschrijving het aantal kinderen en de ouder(s) apart vermelden.
- Paul Cardon, 0474 39 02 77 cardon.paul@gmail.com

Zaterdag 25 mei – Zondag 26 mei

ZV: 10 jaar Boembekemolen

- Boembekemolen, Boembeke 18, 9660 Brakel
- Zie aparte aankondiging in deze Meander

Zaterdag 25 mei

VA + VWG: Bezoek aan de Blankaart

- 6u30 (daguitstap – terug in de late namiddag)
- Carpoolparking Kruishoutem aan de E17 (Leenboslos)
- We bezoeken met de VWG het prachtige natuurdomein van de Blankaart in Diksmuide. Het gebied herbergt heel wat watervogels en steltlopers, zoals de steltkluut. Ook roofvogels vinden er hun gading, zoals de bruine kiekendief. De blikvangers zijn natuurlijk Betty en Paul, het koppel zeearenden. We hopen dat deze nog op post zullen zijn. Of wie weet, misschien wel hun nageslacht?
  Via plankenpaden, vogelkijkhutten en vogeltorens maken we een wandeling van ongeveer 10 km, verspreid over de dag.
- Dimitri Van de Populiere
- Graag inschrijven via mail. Wie liever rechtstreeks gaat: 7u30 parking Blankaart (Iepersteenweg, Diksmuide)
- dimitrivandepopuliere@hotmail.com
- Aangepast schoeisel (waterdicht bij nat weer) en kledij. Lunchpakket – mogelijkheid tot snack & lunch en toiletbezoek bij Hoeve 't Madelief halverwege. Verrekijker en/of ander optisch materiaal. Vogelgids.

KBE: Gezinswerkdag Bos t'Ename

- 9u -12u en/of 13u30- 17u
- loods, Boskant 56 te Oudenaarde.
- Elke laatste zaterdag van de maand wordt er gewerkt in Bos t'Ename, van hakhout afzetten tot hooien.
- Pieter Blondé, 0488 36 22 79 pieterblonde@hotmail.com en Guido Tack, 0474 90 02 30 guido.tack1@telenet.be
- Goed schoeisel of laarzen en werkhandschoenen.

TLES: Levende Leie wandelingendag: orchideeënwandeling in de Zeverenbeekvallei

- 16u – 18u
- Kerk Zeveren, Leeuwstraat 9800 Deinze. Kom best met de fiets
- Wandeling door onze beste graslanden van de Zeverenbeekvallei, een oud veengebied met een fel kleurenpallet boordevol orchideeën, ratelaar, echte koekoeksbloem en vele anderen. We besteden deze keer ook aandacht aan hoe belangrijk valleigebieden als deze zijn bij droogtes en overstromingen. Unieke wandeling in een bijzonder biotoop dat normaal niet toegankelijk is. Je kan achteraf nog makkelijk aansluiten bij de spaghetti-avond in zaal Leiezicht (zie

verder)
- Axel Heyerick en Werner Dejonckheere
- Werner Dejonckheere, 0477 84 72 35
- Hoge wandelschoenen of laarzen (het is een nat veengebied), lange broek is aangeraden. Een fototoestel is altijd een aanrader

TLES: Spaghetti-avond ten voordele van Expeditie Natuurpunt

- 18u30 - 24u
- Zaal Leiezicht in Grammene, St Janstraat 59, 9800 Deinze
- Wij wandelen met Expeditie Natuurpunt voor de grutto's in de Leievallei. Deze zeldzame weidevogel broedt in de Leiemeersen van Ooidonk, en de voorbije jaren konden we al een deel van het broedgebied aankopen. Laat u een avondje verwennen met een vegetarische huisbereide spaghetti à volonté (liefhebbers van vlees kunnen dit laten weten bij inschrijving). Bijdrage 15 euro pp (8 euro voor kind 5-12 jaar). Je kan reserveren door een mail te sturen naar teamlevendeleie@gmail.com met vermelding van aantal volwassenen en kinderen en aantal personen die voor de optie vlees kiezen.
- Tip: Je kan perfect in de late namiddag de orchideeënwandeling meevolgen en 's avonds aansluiten met de spaghetti-avond.
- teamlevendeleie@gmail.com; 0470 55 02 36 (Koen)

Zondag 26 mei

PWG: Planteninventarisatie Edelare/Oudenaarde

- 10u - 13u
- Parking Sint-Martinuskerk, N8 Edelareberg (tegenover nr66)
- Inventarisatie hogere planten in ifbl-kwartierhok E2 38 22. Oud kerkhof, landbouwgebied, woonwijken
- Henk coudenys, tel. 09 3869711, coudenys.henk@belgacom.net
- Flora, loep, laarzen of stevige stapschoenen.

VA+WMBV: Familiale natuurwandeling langs Ladeuze en het Longkruidbosje in Etikhove

- 14u – 17u
- Kerk van Etikhove, Etikhoveplein
- Natuurwandeling met aandacht voor het landschap van de Maarkebeekvalllei. Genieten van het landschap van Valerius De Saedeleer, enkele late lentebloeiers en de vogelzang
- Michel Vander Vennet, 0486 08 30 78
- Johan Cosijn, 055 30 98 10
- Stevig schoeisel, verrekijker loepe

Maandag 27 mei

KBE: Werkdag Bos t'Ename

- 9u30 -12u en/of 13u30- 17u
- loods, Boskant 56 te Oudenaarde.
- Naast de maandelijkse gezinswerkdag op de laatste zaterdag van de maand wordt er eveneens elke laatste maandag een werkdag georganiseerd. De werkzaamheden gaan van hakhout afzetten tot hooien.
- Eddy De Bock, 0474 77 00 54 thebockfamily@hotmail.com
- Goed schoeisel of laarzen en werkhandschoenen.

Woensdag 29 mei

MOW: Historische landschapswandeling 'Groe(n)ten uit Mullem!' (5 km)

- 18u30 -21u30
- Aan de kerk van Mullem (Mullemstraat 10 in Oudenaarde)
- Gids Nancy Lemay van Stones and Stories laat ons door een historische bril naar het landschap van Mullem kijken. Maar dat is niet alles: ook de geschiedenis van onze groenten krijgen we op ons bord. Naar het einde van de wandeling toe passeren we in de biopluktuin 'Laurences moestuin', waar we een glas drinken en van de verse oogst proeven.
- Prijs p.p. inclusief biodrankje (wijn, bier of fris) en proevertje van verse oogst: € 14 (MOW-leden) of € 17 (niet-leden).
  Mail naar info@milieufrontomerwattez.be om je in te schrijven. Nadat je van ons een bevestiging van je inschrijving ontvangen hebt, kan je het juiste bedrag overschrijven op rekeningnummer BE84 9796 1861 3259 van Milieufront Omer Wattez vzw om je inschrijving definitief te maken.
- Sabine Spitaels via info@milieufrontomerwattez.be
- Geschikte wandelschoenen en kledij

JUNI 2024

Zaterdag 1 juni

KRB: Beheerwerken Burreken

- 9u – 12u30
- Groenstraat in Horebeke
- Hagen scheren, maaien, de omgeving van het Faunahuis vrijmaken ...
- Ludo Vanderlinden, 0479 46 69 37 contact@burreken.be
  Graag een seintje als je komt, zodat we voldoende werktuigen kunnen voorzien.
- Laarzen of stevige schoenen en werkhandschoenen.

1 juni - 30 juni

MOW + TLES: Kunst in het bos

- Doorlopend
- Begraafplaats Astene (ingang via Parijsestraat, aan de spoorweg) – ruime parkeerplaats
- Een twintigtal beeldende kunstenaars, waarvan de meesten verbonden aan KADE (kunstacademie Deinze), tonen hun creativiteit in een variatie aan kunstwerken. Centrale thema is het bos. Het traject is ongeveer 2 km lang en loopt langs de paden rondom Astene-dreef.
- Org.: Samenwerkingsverband Stadsbos Deinze ism KADE en het stadsbestuur van Deinze. Info: facebookpagina van Stadsbos Deinze
- bracke.wim@skynet.be

Zondag 2 juni

TLES: Voor de allerallerlaatste keer in de voetsporen van Emile Claus en andere kunstenaars (fietstocht)

- 14u - 17u30

MUDEL (museum van Deinze en de Leiestreek), Lucien Matthyslaan 3 9800 Deinze

We starten in de "bietenoogstzaal" van het Mudel met heel wat info overhet leven van Emile Claus en zijn schilderwerken, waaronder natuurlijk het monumentale schilderij "Bietenoogst". Met de fiets bezoeken we dan een tiental plaatsen waar Claus zijn werken geschilderd heeft.
Onderweg komen ook andere Leiekunstenaars uit die tijd aan bod zoals Jenny Montigny en ook zijn vriend en schrijver Cyriel Buysse en uiteraard staan we ook stil bij de natuur en andere bijzonderheden en wetenswaardigheden uit de streek.
De fietstocht bedraagt ongeveer 20 à 25 km en we doen het op een rustig tempo met veel stops. Inschrijven enkel op: noeldeloof@skynet.be of 09 386 21 43. We trachten de groep te beperken tot een 25 tal deelnemers.

Noël De Loof en Paul Geeroms

Bijdrage 2 EUR leden/5 EUR niet-leden. Iedereen krijgt aandenken. I.s.m. MUDEL, Gezinsbond en VELT

Noël De Loof 09 386 21 43

Goede fiets en eigen drankje voor onderweg

OUD: Langemeersen, verkenning van een van de grootste hooilandcomplexen in de Scheldevallei tussen Gent en West-Vlaanderen

14u - 17u

Kruispunt Meersstraat / doorsteek naar de Schelde, Wortegem-Petegem

We maken kennis met de typische plantengroei in hooilanden, alsook de broedvogels die er vertoeven.

Alexander Van Braeckel

Stevige stapschoenen (of laarzen) zijn aan te raden.

Paul Cardon, 0474 39 02 77
cardon.paul@gmail.com

Verrekijker

BC + ACULEA: Bijenexcursie

14u - 17u

Boembekemolen, Boembeke 18, 9660 Brakel

Benieuwd welke bijen zich thuis voelen in de omgeving van de Boembekemolen? Of wil je gewoon meer weten over deze nuttige bestuivers? Ga mee op wandeling langs verschillende bijvriendelijke plekken. Onderweg kom je alles te weten over de wondere wereld van de wilde bijen!

Begeleiding door hommel-gidsen

Veerle Van Der Kelen, bc.vlaamse-ardennen@natuurpunt.be

Aangepaste kledij en schoenen

Donderdag 6 juni

BC: Zomeravondactiviteit: Bushcraft

19u30 - 22u30

't Veldeken, Marlboroughstraat, Sint-Blasius-Boekel, Zwalm
Voor wie later komt: de activiteit gaat door op het Natuurpuntperceel 200 m verderop in de straat

Met de zomeravondactiviteit wordt telkens een ander natuurgebied aangedaan. Het accent ligt vooral op beleving, in dit geval bushcraft.
Een verse houten stok voorbereiden. Broodje bakken op een stok. Geschikt voor ouders èn kinderen

Ben Blanquaert en Chris Nuyens, ben.blancquaert@gmail.com chris_nuyens@telenet.be

Vooraf inschrijven verplicht. Maximum 15 deelnemers. https://www.natuurpunt.be/agenda/zomeravondactiviteit-bushcraft-68145

Vincent Decroock, vincent.decroock@natuurpunt.be

Aangepaste buitenkledij

Vrijdag 7 juni

PWG: Planteninventarisatie Wortegem – Petegem Reservaatpercelen Langemeersen & Schelde-oevers (deel 1)

19u - 22u

Kruispunt Meersstraat / doorsteek naar de Schelde, Wortegem-Petegem

Inventarisatie van alle hogere planten in ifbl-kwartierhok E2 38 13

Alexander Van Braeckel, 0473 85 45 62

Stevig schoeisel of laarzen, flora, evt. loep

Zaterdag 15 juni

ZV: Werkdag Middenloop Zwalm

10u – 16u

In functie van de uit te voeren werken. Mail contactpersoon voor opname in de mailinglijst.

Koen Gintelenberg; koen.gintelenberg@telenet.be

Stevig schoeisel, werkhandschoenen

BC: Keltische Midzomerwandeling

16u - 19u

Bezoekerscentrum Vlaamse Ardennen Boembekemolen, Boembeke 18, 9660 Brakel

Kom naar onze derde natuurwandeling. Het jaarwiel draait naar 'Litha', midzomer. We maken een wandeling in de betovering van de volle zomer tussen bloem en vrucht, gedurende een drietal kilometers en kijken met jullie hoe de natuur zich toont in de groene cyclus. Over eten en gegeten worden. Vertellen we over de vogels en dieren, en de wondere verhalen van onze voorouders de Kelten die vanuit hun natuurreligie midzomervuren brandden. We laten jullie proeven van borreltjes en hapjes uit de natuur. Trek je wandelschoenen aan en ga met ons op pad.

Sappho Segaert , Ingeborg Berckmoes en Lutgarde Marie Vervaet

Inschrijven is nodig, de plaatsen zijn beperkt. https://www.natuurpunt.be/agenda/keltische-midzomerwandeling-68147

Veerle Van Der Kelen, bc.vlaamse-ardennen@natuurpunt.be

Zondag 16 juni

TLES: Yoga in het groen

9u30 - 10u30

Zeverenplanke, kant Zandwegelke. Met de auto kan je best parkeren aan de Kouter, Deinze. Volg het pad tussen huisnr 17 en 23. De fiets is natuurlijk altijd beter.

Zin om eens helemaal te ontstressen in het midden van de natuur? De opbrengst gaat rechtstreeks naar de aankoop van natuurpercelen.

Florence Demarey. Zie ook www.relaxatietherapieflorence.be
Max 15 pers. Kostprijs 10 EUR pp. ten voordele van ons team in Expeditie Natuurpunt. Reserveren kan via kathygeldhof@hotmail.com. Je wordt via mail verwittigd als de activiteit niet doorgaat door slecht weer.
Yoga-matje

PWG + OUD: Planteninventarisatie Zegelsem

10u - 13u
Parking Sint-Ursmaruskerk, Ursmarusstraat, Zegelsem / Brakel
Inventarisatie van alle hogere planten in ifbl-kwartierhok E3 31 41
Oud kerkhof, woonkern, landelijk gebied met houtkanten en landwegen (grijs hok, 120 soorten bekend)
Henk Coudenys, tel. 09 3869711, coudenys.henk@belgacom.net
Flora, loep, laarzen

RO: Vogeltocht in het natuurreservaat van Harchies-Hensies

7u - 13u
Om 7 uur aan parking vooraan het winkelcomplex César Snoecklaan ter hoogte van Auto 5 in Ronse, of aansluiten om 8uur aan CRIE d'Harchies, Chemin des préaux, 5, 7321 Harchies
Het broedseizoen is al goed bezig, jonge vogels zijn te zien en we zullen zeker ook nog vogelzang horen. Met onze verrekijkers zoeken we de vijvers en rietkragen af: we observeren het aan- en afvliegen van aalscholvers en reigers in hun respectievelijke kolonie, we zien futen hun jongen voeren, ...
Philippe Moreaux
Carpooling (0,4 euro per km en per auto, te delen door het aantal inzittenden).
Philippe Moreaux (0476 492 461) moreauxphilippe1951@gmail.com
Zeker meebrengen: laarzen of stapschoenen, kijker

Donderdag 20 juni

MOW: Derdedonderdagwandeling

14u -17u
Hotond. Zandstraat 4 te Kluisbergen
Houd onze Nieuwsflash en website in de gaten voor meer info en om je in te schrijven.
Eric Waeterloos
Gratis voor MOW-leden; € 1 voor niet-leden
info@milieufrontomerwattez.be
Geschikte wandelschoenen en kledij

Vrijdag 21 juni

KRB: Midzomerwandeling

18u – 21u
Groenstraat in Horebeke
We vieren midzomer en de zonnewende met een wandeling door het immer mooie Burreken. We genieten van het schitterende avondlicht, van de vlucht van de vleermuizen en het avondlied van de vogels. Het wordt heel ontspannend genieten. We luisteren naar verhalen, eten iets lekkers, drinken een glaasje en voelen ons verbonden en één met de natuur.
Maximum 50 personen. Volwassenen 10 euro. Kinderen 5 euro.
Inschrijven nodig op contact@burreken.be. Meer info op www.burreken.be
Renaat Vermeulen, 0484 22 89 11, renaat.vermeulen@gmail.com
Stevige schoenen. Eventueel zaklamp.

OUD: Vleermuizen spotten

21u30
Kerk Ename
We volgen het uitvliegen van de vele vleermuizen en krijgen daarbij heel wat informatie over het leven en het gedrag van de vleermuizen.
Pieter Blondé
De activiteit kan eventueel gevolgd worden door een kleine avondwandeling. Wordt op de avond zelf beslist.
Paul Cardon. cardon.paul@gmail.com 0474 39 02 77

Natuurwinkel
DE ZONNEBLOEM
Eerlijk en gezond voor mens en planeet
Open van dinsdag t.e.m. zaterdag
9-13u & 14-18u30
Parkstraat 25 - 9700 Oudenaarde - 055 31 64 30

SINDS 1976 VIND JE BIJ ONS ALLES VOOR EEN GEZONDE LEVENSWIJZE

Het grootste gamma biologische voeding in de streek. Gezonde verzorgingsproducten, kruiden en supplementen. Massa's alternatieve en fair trade geschenkartikelen. Ook een zeer ruim aanbod aan boeken over gezondheid, spiritualiteit, natuur en verwante onderwerpen.

Kom eens gezellig snuisteren!

Zaterdag 22 juni

HOU: Midzomerfeest

- 19u - 22u30
- Nec De Pastorie, Halleweg 15, 9520 Zonnegem
- Midzomer is de langste dag van het jaar, het begin van de astronomische zomer. De zon staat op zijn hoogste punt en schijnt het langst, de zon is op zijn krachtigst. De natuur barst van energie, groeikracht en vitaliteit. We willen dit samen met jullie, leden en sympathisanten, vieren. Naast de mogelijkheid tot het nuttigen van een hapje en een drankje voorzien we ook animatie en een geleide wandeling.
  Hou onze website www.natuurpunthoutem.be in de gaten in de loop van de komende maanden komt er meer info over het concrete programma.
- Gratis, maar gelieve in te schrijven via www.natuurpunthoutem.be
- Christine Bonte 0471341827
- Eventueel een dekentje om op te zitten

Zondag 23 juni

PWG -Planteninventarisatie Velzeke, Zottegem

- 10u - 13u
- Pandelaarstraat 1 Zottegem (kruispunt met provinciebaan)
- Inventarisatie van alle hogere planten in ifbl-kwartierhok E3 13 42 (grijs hok met 148 bekende soorten)
- Dominiek Decleyre, dominiek.decleyre@telenet.be
- Flora, loep, laarzen

VA: Libellenwandeling in het Paddenbroek

- 14u - 17u
- Paddenbroek, Paddestraat in Berchem - Kluisbergen
- Ontdek de libellen in het Paddenbroek
- Norbert Desmet
- Als het weer tegenvalt dan bekijken we de vissen en waterdiertjes
- lucia_decuyper@hotmail.com
- Aangepaste kledij, verrekijker

Maandag 24 juni

KBE: Werkdag Bos t'Ename

- 9u30 -12u en/of 13u30- 17u
- loods, Boskant 56 te Oudenaarde.
- Naast de maandelijkse gezinswerkdag op de laatste zaterdag van de maand wordt er eveneens elke laatste maandag een werkdag georganiseerd. .
- Eddy De Bock, 0474 77 00 54 thebockfamily@hotmail.com
- Goed schoeisel of laarzen en werkhandschoenen.

Dinsdag 25 juni

MOW: Themawandeling 'De Wondere histories van het Brakelbos'

- 18u30 - 21u30
- Aan de Sint-Kristoffelkapel op het kruispunt Paillart – D'Hoppe in Vloesberg (Flobecq)
- Kom meer te weten over de geschiedenis van het landschap en het milieu in en rond Brakelbos. Gids Nancy Lemay van Stones and Stories leert er ons alles over tijdens deze wandeling van 7 km met afsluiter in brasserie Caplette.
- Nancy Lemay
- Prijs p.p. inclusief streekbier, wijn of fris: € 12 (MOW-leden) of € 15 (niet-leden). Mail naar info@milieufrontomerwattez.be om je in te schrijven. Nadat je van ons een bevestiging van je inschrijving ontvangen hebt, kan je het juiste bedrag overschrijven op rekeningnummer BE84 9796 1861 3259 van Milieufront Omer Wattez vzw om je inschrijving definitief te maken.
- Sabine Spitaels via info@milieufrontomerwattez.be
- Geschikte wandelschoenen en kledij

Zaterdag 29 juni

VA: Huiszwaluwen in Kluisbergen

- 9u – 11u
- Fietspad naast bar Reymundo in de

Stationsstraat 66 in Berchem
Fietstochtje langs de huiszwaluwen-kolonies in Kluisbergen, met een woordje uitleg over de huiszwaluw en andere soorten zwaluwen.
Lucia Decuyper
Ook geschikt voor kinderen
Lucia Decuyper
Verrekijker, geel of oranje hesje (fietsveiligheid)

PWG: Bramenexcursie Hospicebos Nazareth

14u – 17 u
Parking Hospicebos, Klapstraat, Nazareth – De Pinte
Hendrik Devriese
Henk Coudenys, 09 3869711 coudenys.henk@belgacom.net tel.
Stevige stapschoenen, loupe, evt snoeischaar, plastiek zakken

KBE: Gezinswerkdag Bos t'Ename

9u - 12u en/of 13u30 - 17u
loods, Boskant 56 te Oudenaarde.
Elke laatste zaterdag van de maand wordt er gewerkt in Bos t'Ename, van hakhout afzetten tot hooien.
Pieter Blondé, 0488 36 22 79 pieterblonde@hotmail.com en Guido Tack, 0474 90 02 30 guido.tack1@telenet.be
Goed schoeisel of laarzen en werkhandschoenen.

Zondag 30 juni

ZV: Wandel & Ontbijt@Boembekemolen

9u – 12u
Boembekemolen, Boembeke 18, Brakel
Te reserveren via Carla Verdonck, carlaverdonckverdonck@hotmail.com, 0472 89 81 70
Wandel één van onze prachtige wandelroutes en kom ontbijten op ons terras. Bij slecht weer in de molen.
17 euro / persoon
Cava-koffie-appelsap. Pistolet met kaas-ontbijtkoek-rozijnenbrood. Gekookt ei-yoghurt met granola. Verse fruitsla.
Carla Verdonck, 0472 89 81 70

NP VA + NP Avelgem: Daguitstap naar de Viroin

9u – 18u
Parking Atheneum Avelgem, Oudenaardse Steenweg 20 - 8580 Avelgem
De kronkelende, wilde Viroin ligt tussen de hoge, ruwe Ardennen met massieve bossen op een zandsteen ondergrond en de lieflijke Calestienne, met zijn glooiende graslanden op kalksteen. Deze frappante grens verkennen we tijdens een dagtocht, vertrekkend vanuit één der mooiste dorpen van België: Vierves-Sur-Viroin. Het afwisselende landschap en reliëf is gekenmerkt door een wirwar van kleine landschapselementen die aan de basis liggen van een uiterst rijke fauna en flora. Werkelijk iedere natuurliefhebber komt hier aan zijn trekken en een woordje over het ontstaan van de streek zal zeker niet ontbreken ...
Dirk Libbrecht – Lucia Decuyper
Carpoolen
lucia_decuyper@hotmail.com
Goede stapschoenen, kledij aangepast aan het weer

PWG: Bramenexcursie Elenebos Zulzeke

10u -13u
Kerk Zulzeke, Zulzekestraat, Kluisbergen
Hendrik Devriese
Henk Coudenys, 093 869711 coudenys.henk@belgacom.net.
Stevige stapschoenen, loupe, evt snoeischaar, plastiek zakken

JULI 2024

Donderdag 4 juli

BC: Zomeravondwandeling in de Scheldevallei

19u30
Scheldebrug 'Derde Jagers te voet' Schoolstraat, Nederzwalm-Zwalm
Met de zomeravondactiviteit wordt telkens een ander natuurgebied aangedaan. Het accent ligt vooral op beleving, in dit geval het samen wandelen en van de natuur genieten op een zomerse avond. Deze keer de Scheldevallei, van de Zwalmmonding over het Blarewater tot de Kaaimeersen.
Roselinde Van Caenegem, roselinde_vancan@hotmail.com
Vincent Decroock, vincent.decroock@natuurpunt.be
Breng iemand mee om samen te wandelen

Zaterdag 6 juli

KRB: Beheerwerken Burreken

9u – 12u30
Groenstraat in Horebeke
Maaien en allerlei andere werkjes in de natuur. Samenwerken met een goed team en genieten van de zomer!
Ludo Vanderlinden, 0479 46 69 37 contact@burreken.be
Graag een seintje als je komt, zodat we voldoende werktuigen kunnen voorzien.
Laarzen of stevige schoenen en werkhandschoenen.

Zondag 7 juli

RO: Planten- en insectentocht aan industriezone Pont-West te Ronse

10u30 - 13u
Ingang industriezone Pont-West, aan de Doornikse steenweg.
Elke plantensoort heeft zijn eigen insectenfauna, de gids legt de verbanden bloot.
Jo Glibert 0477 51 94 19 johan.glibert@gmail.com
Heb je een loep, breng die mee!

Zaterdag 13 en zondag 14 juli

BC: Broesband (Ouder-Kind) weekend + initiatie boomklimmen samen met Broes vzw met de steun van Natuuracademie

za 9u30 - zo 14u30
Klein Zwitersland, Galerijpad 3, Zwalm
Thema: bushcraft, vuur, natuur, bezinnen en teambuilding.
Een Broes-Band is een weekend doorbrengen in ons Bos met diegene die jij het meeste Bemint. Het gaat om een Beestachtige ouder-kind ac-

tiviteit die jullie Band sterker maakt dan ooit. Het gaat om Bijzonder intense momenten waarbij je op elkaar en de natuur moet terugvallen. Het gaat om rust vinden en elkaar Bezielen. Het gaat om het terugkeren naar de Basis van jullie samenzijn. Een zoektocht naar Bewustwording en Bescheidenheid. Kortom een onderdompeling in een Broesbad, een Beklijvend avontuur. Als kers op de taart krijgen we bezoek van Sven Vermaut van Big Canopy Campout. We krijgen een boomkliminitiatie die ons zal doen zweven (en alle angsten doen vergeten).

- Leeftijd: kinderen tussen 10 en 14 en hun ouder, tante, oom, grootouder, of favoriete volwassene. 200 euro per koppel - 30 euro kansentarief. Inschrijven via vzwbroes@gmail.com Overnachting, eten en drinken inbegrepen + externe begeleiding.
- Carl 0473 37 38 06, vzwbroes@gmail.com

Zondag 14 juli

PWG: Planteninventarisatie Huise / Kruisem

- 10u - 13u
- Parking Huiseplein, Kruisem
- Inventarisatie van alle hogere planten in ifbl-kwartierhok E2 18 14. Oude dorpskern + landelijk gebied
- Henk Coudenys, tel. 09 3869711, coudenys.henk@belgacom.net
- Flora, loep, laarzen of stevige stapschoenen

RO: Excursie in de omgeving van de Zwinstreek

- 13u - terug in Ronse om 21u.
- Om 13 uur aan de parking vooraan het winkelcomplex César Snoecklaan ter hoogte van Auto 5 in 9600 Ronse, of aansluiten om 14u30 op het einde van de Dijkgraafstraat aan de voet van de Zwindijk te Knokke, te bereiken via de Hazegrasstraat.
- We speuren met onze verrekijker de Zwinschorre vanaf de dijk af. Indien zonnig weer gaan we in de omgeving op zoek naar boomkikkers. De ganse omgeving is zeer rijk aan natuur, planten- en insectenliefhebbers zullen ook aan hun trekken komen.
- Philippe Moreaux
- Carpooling (0,4 euro per km en per auto, te delen door het aantal inzittenden). Gelieve de gids hierbij te contacteren.
- Philippe Moreaux (0476 492 461) moreauxphilippe1951@gmail.com
- laarzen of stapschoenen, verrekijker

KRB: Snuitactiviteit: 'Wild van water'

- 14u – 17u
- Parking voetbalveld Zegelsem, Rovorst 48.
- Een activiteit voor jonge natuurliefhebbers rond het thema waterexploratie. We gaan op zoek naar diertjes en planten in en aan de rand van poelen en beken in het natuurgebied het Burreken.
- Deze snuitactiviteit is voor alle kinderen vanaf 6 jaar en helemaal gratis. Ouders zijn uiteraard ook welkom.
- Kathleen Geldmeyer, henkenkathleen@telenet.be en Ludo Vanderlinden, vanderlinden.lu@telenet.be
- Aangepaste kledij en schoeisel, eventueel loep.

Zaterdag 27 juli

KBE: Gezinswerkdag Bos t'Ename

- 9u - 12u en/of 13u30 - 17u
- loods, Boskant 56 te Oudenaarde.
- Elke laatste zaterdag van de maand wordt er gewerkt in Bos t'Ename, van hakhout afzetten tot hooien.
- Pieter Blondé, 0488 36 22 79 pieterblonde@hotmail.com en Guido Tack, 0474 90 02 30 guido.tack1@telenet.be
- Goed schoeisel of laarzen en werkhandschoenen.

Zondag 28 juli

ZV: Wandel & Ontbijt @Boembekemolen

- 9u – 12u
- Boembekemolen, Boembeke 18, Brakel
- Te reserveren via Carla Verdonck, carlaverdonckverdonck@hotmail.com, 0472 89 81 70
- Wandel één van onze prachtige wandelroutes en kom ontbijten op ons terras. Bij slecht weer in de molen. 17 euro / persoon Cava-koffie-appelsap. Pistolet met kaas-ontbijtkoek-rozijnenbrood. Gekookt ei-yoghurt met granola. Verse fruitsla.
- Carla Verdonck, carlaverdonckverdonck@hotmail.com, 0472 89 81 70

Maandag 29 juli

KBE: Werkdag Bos t'Ename

- 9u30 - 12u en/of 13u30 - 17u
- loods, Boskant 56 te Oudenaarde.
- Zie maandag 24 juni.
- Eddy De Bock, 0474 77 00 54 thebockfamily@hotmail.com
- Goed schoeisel of laarzen en werkhandschoenen.

BOOMKWEKERIJ DE BOCK

Boomkwekerij DE BOCK

Wij zijn specialisten in

Sierheesters, Rozen, Bamboes, Vaste planten, Coniferen, Sierbomen, Haagplanten, Fruitbomen

Pelikaanstraat 89, 9700 Oudenaarde - Nederename

Tel: 055/30.24.80 (bedrijf)
Fax. 055/31.35.83

Bever is back

De bever haalde dit voorjaar de krant want er werden nu ook sporen – een afgeknaagde boom – langs de Zwalm in Sint-Maria-Oudenhove gevonden (Het Nieuwsblad, 29-02-2024).

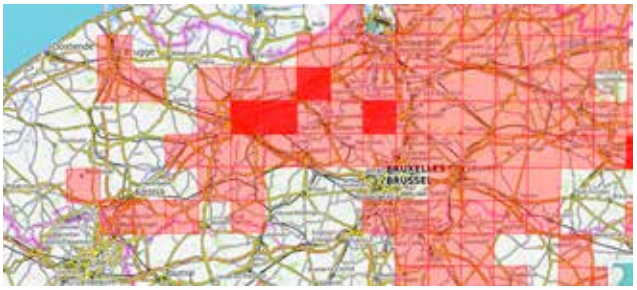

De Europese bever verdween uit Vlaanderen in 1848 door overbejaging en het verdwijnen van zijn habitat. De bever was hier ooit algemeen en hij komt in Vlaanderen dan ook nog regelmatig voor in plaatsnamen: Beveren, Bevere, ...

Sinds begin 2000 worden er opnieuw bevers waargenomen. Deze zijn afkomstig van herintroducties in Vlaanderen, Wallonië en Nederland. Nederland is reeds in 1992 begonnen met een herintroductieprogramma in de Maasvallei. Vanaf 1998 werden ook in Wallonië bevers uitgezet. De instroom van Waalse en Nederlandse bevers heeft geleid tot het ontstaan van een eerste Vlaamse populatie in de Maasvallei. In het Scheldebekken werden de eerste dieren waargenomen in de Dijlevallei. Van daaruit verspreidden de bevers zich over heel Vlaanderen en bereikten zo ook onze streek waar ze nu voorkomen langs de Leie en Schelde, de bijhorende oude meanders en bijrivieren. De verbeterde waterkwaliteit van onze rivieren – zolang je maar niet in het slib gaat roeren of de nitraten gaat meten – droeg mede bij aan deze verspreiding.

Bever © Adobe Stock

De kaart die op waarnemingen.be te vinden is, is niet gedetailleerd omdat waarnemingen van bevers vervaagd worden. In 2018 werd de populatie op 400 geschat. In 2022 werden er 299 territoria waargenomen. Volgens berekeningen zou er in Vlaanderen plaats zijn voor 924 territoria.

De bever is met een lichaamslengte van 70-100 cm en een gewicht van gemiddeld 18-20 kg het grootste knaagdier dat in Europa voorkomt. Typisch is de sterk afgeplatte, brede en geschubde staart. Die dient als roer bij het zwemmen, maar door met de staart hard op het water te slaan, kan de bever ook zijn soortgenoten alarmeren. Het is een harde slag die al eens een visser de schrik van zijn leven bezorgt. De pels is licht- tot donkerbruin. Bevers zwemmen beter dan ze lopen. Bij het zwemmen liggen de oren, ogen en neusgaten op dezelfde hoogte.

Bevers zijn uitgesproken vegetariërs. Ze eten vooral (wortelstokken van) water- en moerasplanten (riet), maar ook gras en kruiden staan op het menu. In een cultuurlandschap durft de bever zich ook al eens te wagen aan gewassen binnen de 10-m zone langs de waterloop. Bevers knagen bomen om en hebben een voorkeur voor zachte houtsoorten (wilg, populier). Ze gebruiken de bast, twijgjes en bladeren als voedsel (het hout zelf eten ze niet); de grotere takken worden gebruikt om burchten en dammen mee te bouwen. Het zijn trouwens meestal de typische vraatsporen aan bomen die hen verraden. De bever bouwt die dammen omdat de toegang tot zijn burcht zich steeds onder water moet bevinden én omdat hij zich bij voorkeur zwemmend verplaatst. Is de waterstand voldoende hoog, dan worden er geen dammen gemaakt.

Bevers leven in familieverband. Ze paren in januari/februari en werpen 2 tot 3 jongen per jaar in mei of juni. Een familie bestaat uit

de ouderdieren die in principe voor het leven bij elkaar blijven, en de jongen van de laatste 2 jaren.

Aangezien het nachtdieren zijn, zal je hem maar zelden te zien krijgen, tenzij je er onfortuinlijk eentje tegenkomt bij een nachtelijke fietstocht langs de Schelde ...

Bevers hebben een grote impact op het volledige ecosysteem. Ze creëren biotopen en niches voor vele soorten waaronder vissen, amfibieën en vogels. Ze dragen bij tot de vorming van wetlands, vochtige weilanden en rivierbossen. Naast de positieve effecten voor de biodiversiteit leveren ze ook een bijdrage aan het bufferen van de impact van klimaatverandering. Bevers zijn veruit één van de meest invloedrijke ecosysteemingenieurs die tal van positieve effecten hebben op meerdere aspecten: een complex van beverdammen kan de boven- en ondergrondse wateropslag vergroten, de hydrologie wijzigen, verdamping verhogen, verblijftijden van water en nutriënten verlengen, sedimenttransport vertragen, koolstof-, nutriënten- en sedimentopslag vergroten, ...

In gebieden met intensief menselijk gebruik, zoals Vlaanderen, is er echter vaak onvoldoende ruimte om de natuurlijke processen die bevers veroorzaken te laten ontwikkelen omdat al snel overlast gaat optreden, of wordt ervaren. De risico's die in Vlaanderen verbonden zijn aan de activiteiten van bevers, kunnen in 3 groepen worden onderverdeeld: 1. Veiligheidsrisico's door graverij, bv. dijkdoorbraak, verzakking van jaagpaden, ...; 2. Risico's op economische schade aan gewassen, vee, bos, visserij, ... door vraat, graverij of opstuwing; 3. Risico's op conflicten inzake bescherming van de wilde fauna en flora en de instandhouding van natuurlijke habitats. Een verhoogde waterstand kan bv een populatie zeldzame planten bedreigen.

Een paar jaar geleden kwam de provincie Oost-Vlaanderen tussenbeide in de Gaverse Scheldemeersen waar een bever een dam bouwde op een provinciale waterloop. Hierdoor ontstonden plaatselijk hogere waterpeilen waardoor landbouwpercelen niet meer bewerkt konden worden. De Provincie heeft er, in overleg met het Agentschap Natuur en Bos en de landbouwers, maatregelen getroffen om een afgesproken maximum waterpeil niet te overschrijden. Eerst werd er geprobeerd de dam te verlagen, maar binnen de zes uur was die weer opgebouwd! Daarna werd een '*beaver deceiver*' (bever bedrieger) getest. Dit is een eenvoudige constructie voor waterpeilregulering. Er wordt een bypass, pvc-buis, geplaatst doorheen de dam om een aanvaardbaar waterpeil te garanderen (bron: Provinciale Nieuwsbrief De Waterstand).

In Vlaanderen zijn bevers en hun bouwwerken strikt beschermd. Hoe zich te beschermen tegen beverschade kan je lezen in de folder van het ANB: https://natuurenbos.vlaanderen.be/sites/default/files/documenten/bevers.pdf. Schade door bevers kan overigens ook vergoed worden.

Deze tekst is voornamelijk gebaseerd op de volgende publicaties:

- https://publicaties.vlaanderen.be/view-file/23292
- https://natuurenbos.vlaanderen.be/sites/default/files/documenten/SBP%20bever%202%20als%20bijlage%201%20bij%20het%20MB.PDF

Modest & Kamiel

agro-ecologische bioboerderij in Mater met weidevarkens, veldbloemen en Glamping

zelfpluk van zomerse bloemen
boeketten op bestelling
zomerbar van 21 juni tem 21 september

2-wekelijks vers varkensvlees
charcuterie en andere hoeveproducten

overnachten op de Glamping in de eetbare tuin

workshops - teambuildings - feesten

www.modestenkamiel.be

Natuurpark Levende Leie krijgt meer en meer vorm

De streek rond de Leie tussen Deinze en Gent is ecologisch zo waardevol dat één groot Natuurpark Levende Leie de streekidentiteit zal versterken. Het is een logische stap om de vele aanwezige natuurgebieden met elkaar te verbinden waarin de bescherming van de natuurwaarden prioritair zijn.

Natuurpunt streeft naar een aaneengesloten, robuust natuurrijk landschap, met een herstel van vochtig en nat hooiland en weiland, de ontwikkeling van beekbegeleidend bos met natuurlijke overgangen naar de drogere valleiflanken. In bepaalde delen streven we naar halfopen valleilandschap zonder perceelgrenzen met een mozaïek van grasland, ruigte, moeras, rietland en spontaan ontwikkelde bostypes. We willen dit bereiken door gronden aan te kopen, in te richten en te beheren in de visiegebieden van onze natuurgebieden in de Leievallei in Gent, Sint-Martens-Laten en Deinze.

In ons Natuurpark Levende Leie puzzelen we dus het lappendeken van vele kleine percelen samen tot grotere natuurcomplexen die een hotspot zijn voor biodiversiteit. Terzelfdertijd vervullen ze ook mee een functie als klimaatbuffer waarbij het gehele valleigebied deel uitmaakt van het watersysteem. Naast bosuitbreiding is de versterking van natte natuur een absolute prioriteit waaraan in de toekomst heel veel aandacht zal blijven gegeven worden. In 2023 heeft Natuurpunt zowel op Gents grondgebied als op dat van de stad Deinze belangrijke aankopen gerealiseerd die het Natuurpark Levende Leie versterken.

Gent

In Gent konden we in 2023 alvast een erg belangrijke aankoop realiseren. Op maandag 5 juni 2023 werd de akte verleden tussen OCMW Gent en Natuurpunt Beheer voor de aankoop van ruim 7 hectare natte graslanden gelegen enerzijds in de noordelijke Keuzemeersen in Drongen-Baarle en anderzijds in de Drie Leien in Afsnee.

Groen RUP maakt het verschil

De goedkeuring van het Groen RUP was het sein om samen de onderhandelingen op te starten met OCMW Gent/SO Gent. Natuurpunt Gent is de stad Gent, OCMW Gent en SO Gent enorm dankbaar dat ze deze aankoop mee mogelijk hebben gemaakt. Voor de realisatie van het Natuurpark Levende Leie is deze aankoop een enorme opsteker. Maar datzelfde groen RUP maakt ook nog een ander belangrijk verschil. Het opnemen van het deelgebied Noordelijke Keuzemeersen in het Groen RUP blijkt ook doorslaggevend te zijn voor de toekomstige afwikkeling van het nieuwe afrittencomplex E40 in Drongen-Baarle. De nieuwe startnota van dit uitermate complex proces is recent goedgekeurd. De keuze om alle oostelijke scenario's in de startnota te laten vallen – die de noordelijke Keuzemeersen zouden vernietigd hebben – zijn mede ingegeven door de herbestemming als natuurgebied én natuurlijk ook de huidige belangrijke natuurwaarden in de Noordelijke Keuzemeersen. In dit deelgebied van het Natuurpark Levende Leie hadden we al gronden aangekocht, ook al om dit oostelijk nachtmerriescenario te proberen voorkomen.

Roodborsttapuit © Rik Desmet

Prachtige natuur in schitterend landschap

De natte graslanden verschillen niet van die van de zuidelijke Keuzemeersen, waar Natuurpunt al heel lang de gronden in natuurbeheer heeft genomen. In Gent kent iedereen de Bourgoyen-Ossemeersen, de Keuzemeersen zijn minder bekend. Maar eigenlijk is het een zelfde soort gebied als de Bourgoyen. Veel gelijkende fauna en flora. Maar de Keuzemeersen zijn veel rustiger. Al komen er sinds corona ook meer mensen naar hier. We zullen erop toezien dat de drukte geen bedreiging wordt voor flora en fauna.

De aangekochte percelen in de Drie Leien zijn landschapsbepalend en geven de bewoners aan de overkant

van de Leie voor eeuwig een schitterend landschapsbeeld cadeau. Voor de natuur is dit ook prachtig nieuws. Want zo garanderen we voldoende rust voor de watervogels, die nu al vaak aan de oevers aan de overkant van de Leie zitten.

Natuurherstel en natuurbeheer in de Gentse Leievallei

Er gebeurden het voorbije jaar verschillende acties om de natuurwaarden in het Natuurpark te verhogen.

- In de Assels werd een verlaten camping volledig opgeruimd en invasieve exoten verwijderd en wordt meteen ook een nieuw wandelpad aangelegd.
- In de Keuzemeersen is er volop ingezet om de natte hooilanden te herstellen door een gepast natuurbeheer. Dat gebeurt in samenwerking met lokale landbouwers.
- In de Rosdambeekvallei werd enorm veel werk gemaakt van het bestrijden van verregaande verruiging van zowel de graslanden als de natte en droge ruigtes. Met erg mooi resultaat. Ook werd door kleine dammetjes het water langer vastgehouden, meer dan nodig door het aanwezige veen in de bodem. Er werd ook een kleine poel gegraven en veel afval verzameld en verwijderd.
- Op Afsneekouter werd door een bebossingstraject stevig ingezet voor natuurverbinding tussen de Rosdambeekvallei en de Keuzemeersen. Er zijn hier verschillende bosaanplantacties gedaan.

Een Natuurpark wat is dat?

Er is geen Nederlands vast begrip van de term Natuurpark. Wij geven aan het Natuurpark de volgende betekenis: een robuust natuurgebied met een aanzienlijke betekenis voor zachte recreatie, waarbij tegelijk aandacht is voor toerisme (horeca), cultuur (musea) en erfgoed in en rond het Natuurpark. Om al die functies optimaal te behouden en verder te ontwikkelen kiest Natuurpunt voor een Natuurpark waarin andere partners welkom zijn die zich kunnen vinden in een sterke, op natuur gerichte streekidentiteit.

Deinze

In 2023 werden in Deinze 8 ha gronden aangekocht in de Leiemeersen. Hiermee maken we enerzijds de verdere uitbreiding van de waardevolle glanshaver- en grote vossenstaart hooilanden mogelijk en bieden we weer meer ruimte voor de aanwezige fauna, zoals kieviten, grutto's, roodborsttapuiten, … En anderzijds zorgen de aankopen voor grotere beheereenheden, waardoor de impact van naburige percelen kleiner wordt en we gerichter kunnen ingrijpen in de hydrologie van het gebied. Zo werden in 2023 in het broedgebied van de grutto's oude grachten afgedamd en geherprofileerd en werden oude kleiontginningsdepressies hersteld om meer water in het gebied te houden. Deze delen met open water bieden een rustplaats aan voor vogels tijdens hun jaarlijkse trektocht, en zorgen mee voor het ideale milieu voor weidevogels.

In de vallei van de Zeverenbeek werd de boskern van het elzenbroekbos versterkt door de verwerving van 1 ha en de bebossing ervan, in samenwerking met de JNM en heel wat vrijwilligers.

Ieder jaar wordt het Natuurpark Levende Leie via een evenement onder de aandacht gebracht. Dit jaar gebeurt dat in het weekend van 25-26 mei 2024 waarin de verschillende deelgebieden tijdens gegidste wandelingen bezocht kunnen worden onder het volgende thema:

"Natuurpark Levende Leie, sponsnatuur als buffer tegen zowel overstromingen als droogte."

Natte natuur is in voorbije decennia aan een sneltempo verdwenen door drainagewerken en het indijken van rivieren met de bedoeling regenwater zo snel mogelijk af te voeren. Als gevolg hiervan kampt Vlaanderen met waterschaarste, zeker in perioden van langdurige droogte. Anderzijds zijn op deze manier natuurlijke overstromingsgebieden verdwenen die veel water konden opvangen op momenten van hevige neerslag. Door de klimaatopwarming neemt het risico toe op zowel lange perioden van droogte, als intense neerslag. Herstel van natuurlijke riviervalleien biedt bescherming tegen zowel droogte als overstromingen. De natuurgebieden rond de Leie kunnen bij hevige regenval miljoenen liters water bergen, en zo een bescherming bieden tegen overstroming. Door het

Grutto © Rik Desmet

water te laten insijpelen, en het niet direct af te voeren, wordt het grondwater op peil gehouden. Natte veengebieden kunnen bovendien heel wat CO_2 vasthouden.

Tijdens de wandelingen van het Levende Leie weekend kan genoten worden van alle natuurpracht, en kan je in praktijk zien en horen hoe het beheer gericht is op het herstel van de meer dan ooit noodzakelijke 'sponsnatuur'.

Assels: zondag 26 mei, 14-16 uur, vertrek aan het station van Drongen (parking Varendrieskouter gezien festiviteiten in centrum Drongen) Gids: An Fierens / Ward Stulens
Rosdambeekvallei: zaterdag 25 mei, 10-12 uur, vertrek Autoweg Noord. Gids: Bart Vangansbeke
Latemse Meersen: zondag 26 mei, 10-12 uur, vertrek aan gemeentehuis van Sint-Martens-Latem. Gids: Marc Depourcq
Keuzemeersen: zaterdag 25 mei, 10 – 12 uur, vertrek onder de brug van E40 over de Leie. Gids: Geert Spanoghe
Vallei Zeverenbeek: zaterdag 25 mei, 16-18 uur, vertrek aan de kerk van Zeveren. Gids: Axel Heyerick en Werner Dejonckheere
Ooidonk, de meersen van Leerne: zondag 26 mei, 10-12 uur, vertrek aan de ingang van het kasteel van Ooidonk, Ooidonkdreef 9. Gids: Koen Houthoofd (of ander lid beheerteam)

Bart Vangansbeke, Natuurpunt Gent en Koen Houthoofd, Natuurpunt Deinze

Gezinsfeest in De Kaaihoeve

Spelen en knutselen met wat de natuur ons geeft, ontdekken hoe wonderlijk en nuttig die kleine kriebelbeestjes zijn, in de boomkruinen zweven, ... het kan allemaal op ons gezinsfeest. Lekker neerploffen op ons terras of spelen in de heerlijke natuurtuin mag uiteraard ook! En de dag wordt afgesloten met een streepje muziek bij een lekker verfrissend drankje.

Zondag 2 juni 2024 van 13u tot 18u. Gratis toegang.

CORINSURE

Verzekeringsmakelaar met een hart voor mens, bedrijf en natuur

FSMA 0690.996.524

Albert Saveryslaan, 27 - 9800 Astene
gsm: +32 476 222 983 • dirk.corrijn@corinsure.be
https://www.facebook.com/Corinsure.be

Ambetante wespendieven

Met het broedseizoen in zicht is dit nummer uitermate geschikt om iets te doen met wespendieven, soms een moeilijke in het veld en met onduidelijke stand als broedvogel bij ons. Als je goed buizerds observeert dan kan het al helpen om vlug door te hebben dat het 'iets anders' is en ook de datum waar ze verschijnen helpt: slechts vanaf begin mei. Dan pas komen ze steevast uit Afrika terug waar ze overwinteren, net als de boomvalken.

© Erik Sablon

Neem tijd om te kijken.

Best herkenbaar is meestal eerst de vlucht, een buizerd is wat plomp in actieve vlucht met flapdeuren van vleugels, wespendieven zijn duidelijk betere vliegers met elegant scharnierende vleugels, plat in glijvlucht (buizerd wat doorgezakt) met een smalle en langere wendbare staart. Ook de langere nek en die typisch kleine duivenkop in vergelijking met buizerd kan helpen.

Waar 'le buse variable' grossiert in kleurschakeringen en banden is de wespendief constanter: de volwassen mannetjes zijn vaak bleek met de kenmerkende donkere lijnen op vleugels en staart (twee dicht bij lichaam, een eindband = tijd voor de vogelgids). Vrouwtjes zijn somberder bruin en de lijnen zijn te zien maar eerder onder betere omstandigheden. Soms kan je ook in mei, begin juni nog de 'parallelvlucht' zien waar het paar mooi synchroon naast elkaar boven zijn territorium vliegt. Dan is er nog de merkwaardige baltsvlucht: golvend hoog in de lucht en 'vlinderend', klepperen met de vleugels boven het lichaam, eens gezien, is nooit meer te vergeten. Maar opgepast, het is geen vast bewijs van broeden, niet broedende paren doen het blijkbaar zelfs meer en tot ver in de zomer! Dan nog het geluid, iedereen kent dat van de buizerd, dus als uw roofvogel daar hoog in de lucht fluitende geluiden maakt in plaats van te 'miauwen', ja dan is het een wespendief!

Broedtijd cruciaal.

In de broedtijd zijn ze ook heel discreet met weinig sporen rond de nestplaats, meestal in bos, en ook erg weinig te zien tot de jongen meer voedsel nodig hebben. Het tijdschema is belangrijk ook: eileg eind mei, 30 dagen broeden, de jongen vliegen uit vanaf begin augustus! Begin juli tot half augustus is dus de belangrijkste inventarisatieperiode. Belangrijke aanwijzingen zijn de voedselvluchten, vaak na het opcirkelen in een rechte lijn wegvliegend of terugkomend met prooi naar het nest, vaak met stukken wespenraat in de klauwen, een raar zicht ... Van Manen gaf in een SOVON-onderzoeksrapport aan dat een paar uur!? uitkijken in de ochtend een redelijk beeld geeft van territoria. Kies daarbij een open of verhoogd observatiepunt en dan overbrug je een afstand van 1500 meter, bij ideaal weer tot 2500 meter. Noteer individuele afwijkingen in het verenkleed (rui, kleur, gaten of aangroeiende veren in staart en vleugel). De geheimzinnige sprookjesvogel (in

een boek van Wenzel) laat moeilijk in zijn privé-leven kijken, maar de routine in het herkennen komt snel.

Het idee tot dit artikel ontstond verleden jaar in juli - augustus toen heel wat waarnemingen opdoken met individueel herkenbare vogels die bij ons over grote afstanden werden waargenomen en … gefotografeerd. Een mannetje wespendief jagend boven het Beiaardbos in Kluisbergen met een ontbrekende armpen (rui), zat een week later op 29/6 in de Scheldemeersen te Oudenaarde. We kunnen veronderstellen dat het een broedvogel is, maar waar, daar wringt het schoentje! Die vogels leggen gemakkelijk grote afstanden af op zoek naar nu niet bepaald gewone prooien: wespen. En verleden jaar waren die duidelijk niet talrijk, dus afstanden zijn dan relatief … En in jaren dat ze wel talrijk zijn is dat evenzo een probleem: ooit rukten dagelijks 6 verschillende vogels uit van op de kam van de Kluisberg-Hotond naar de vallei op zoek naar wespennesten voor hun jongen, minstens drie nesten dus? Dat jaar waren het bovendien moeilijk individueel herkenbare vogels, dus een puzzel: wie waar? En beslissend daarbij was de route die ze volgden naar hun nest. De mannetjes moeten dan hard werken, het vrouwtje blijft nog enige tijd bij de jongen, maar begin augustus verlaten ze het nest. Het is oppassen geblazen om die jongen vlug te herkennen, ze hebben nog niet de elegantie van hun ouders: de staart is korter, het verenkleed bruiner en ze lijken dan echt erg op buizerd en je moet geluk hebben om ze van dichtbij te zien. Bij bleke verenkleden kan je wel de oogvlek zien zoals op bijgaande foto die ook de kaft van Meander 4,

© Erik Sablon

2023 sierde, met een jonge buizerd als toemaatje, unieke foto van Erik Sablon. Merk de lijntjes van de lichte veerranden op de bovenvleugel. Een heel goede ervaring is de waarnemingen van mei tot september na te zien op waarnemingen.be via 'soorten' o.a. mooie vliegbeelden, soms met honingraat, en zelfs een gevonden ruiveer, mooie handtekening en uiteraard het patroon van komen en gaan in de zomer.

Rare gasten

Van familievertoon is weinig sprake: als snel vertrekken de oudjes in grote groepen naar Afrika, die dan als eerste soort Gibraltar passeren. De jongen volgen gek genoeg pas later en vullen ondertussen hun kostje gevarieerder aan dan alleen met wespen, wat ten andere ook de oudervogels doen in tijden van wespenschaarste: kikkers, eieren, jonge vogels en zoogdieren tellen ook. Als goede vliegers trekken ze zelfs bij ongunstiger weer dan andere roofvogels en met gezenderde vogels kunnen we ook hun reis volgen en de overwinteringsplaatsen in Afrika leren kennen. De meeste jonge vogels komen pas in hun derde levensjaar terug maar natuurlijk zijn er uitzonderingen.

Wespendieven en Aziatische hoornaars, we zijn wel benieuwd of daar ervaring mee is. Blijkbaar lusten ze de nieuwkomer wel. Of de invasie daardoor te stoppen is of ingedijkt kan worden is te betwijfelen: aan het aantal gevonden boomnesten van de hoornaar deze winter, ook in stedelijk milieu, lijkt dat een onmogelijke opdracht voor deze voedselspecialist, maar je weet maar nooit. Dan komt natuurlijk ook weer 'de verdelgende mens' op het voorplan met soms bestrijding aan de hand van inspuiten gif in de nesten … een risico erbij naast de jacht op de terugtrek?

In de jaren 70 brachten we ooit een zomervakantie door in Normandië en zagen in een toch aantrekkelijk binnenland alleen wespendieven, gek natuurlijk. Een plaatselijke ornitholoog gaf de eenvoudige verklaring: alle buizerds worden neergeschoten in het voorjaar (net als ooit hier de eksters) omwille van de daar toen sterke neerhofcultuur met veelvuldig openluchtkweek van kippen (en predatie door buizerds). En de wespendieven? Die ontsnapten de dodendans omdat ze veel later aankwamen en de bomen al in blad stonden en ook zeer discreet waren bij het nest. Iets waar ook een bekend Vlaamse ornitholoog weet van mee te spreken met een nest op 100 m van zijn woning, dat door anderen toevallig opgemerkt werd … een beetje sprookjesvogel toch en ook een uitdaging, komende zomer?

Norbert Desmet

VOGELS IN KAART EN GRAFIEK

Indexen en trends voor 170 veel voorkomende Europese soorten op basis van gegevens uit 30 landen zijn te raadplegen op de site https://pecbms.info/what-is-new-in-2023-data-update/

Voor België kan je terecht op de site https://www.vogelatlas.be/

VOEDEREN VAN VOGELS HELPT

Nu het lente wordt kan (en moet) het voederen van vogels in de tuin stoppen. Wetenschappers gingen na wat het effect is van het voederen van tuinvogels. Daaruit blijkt dat het voederen er lijkt voor te zorgen dat tuinvogels beter bestand zijn tegen infecties.

De winter kan zwaar zijn voor kleine vogels. Tijdens koude winternachten verlagen kleine vogels hun lichaamstemperatuur met enkele graden. Hoewel dit dodelijk zou zijn voor een mens, bespaart het veel energie, waardoor vogels koude nachten kunnen overleven. Het verlagen van de lichaamstemperatuur is echter riskant en onderkoelde vogels worden traag wakker en reageren trager op een roofdier. Eerder onderzoek toonde aan dat vogels die toegang hebben tot voederhuisjes hun lichaamstemperatuur 's nachts niet zoveel hoeven te verlagen als vogels die er geen toegang tot hebben. De extra energie die vogels krijgen van door mensen gegeven voedsel betekent dat ze niet het risico hoeven te nemen om ernstig onderkoeld te raken.

Daar bovenop onderzochten de wetenschappers of bijvoederen koolmezen toleranter kan maken voor een infectie. Het experiment met voederhuisjes gebeurde in een bos in het zuiden van Zweden. De soorten die op het voedsel afkwamen waren grote aantallen koolmezen en kleinere aantallen pimpelmezen, vinken en kuifmezen. Deze voederhuisjes werden om de paar dagen bijgevuld om de hele winter een constante aanvoer van pinda's en zonnebloempitten te garanderen.

Aan het einde van de winter werden een aantal koolmezen gevangen en blootgesteld aan een 'nepinfectie,' dit werd ook gedaan bij koolmezen die geen toegang hadden tot extra voedsel.

Een van de eerste reacties van het lichaam om een infectie te bestrijden is het verhogen van de lichaamstemperatuur en het ontwikkelen van koorts. Terwijl de 'besmette' koolmezen sliepen, werd hun lichaamstemperatuur gemeten. Koolmezen die de voederhuisjes hadden gebruikt, bleken hun lichaamstemperatuur niet zo sterk te verhogen als de koolmezen die geen toegang hadden tot voederhuisjes. De bijgevoerde vogels leken de 'infectie' dus adequater te bestrijden zonder hun kostbare winterenergie op te gebruiken.

(https://doi.org/10.1111/1365-2656.13914)

MINDER INSECTEN DOET PLANTEN KOSTEN BESPAREN

Dat het met de insecten niet goed gaat, is intussen voldoende gekend en gedocumenteerd. Dat het verdwijnen van die insecten ook weer gevolgen heeft in de voedselketen is ook gekend. Maar ook planten ondervinden de gevolgen.

Planten en insecten zijn samen geëvolueerd, in ruil voor wat nectar zorgen de insecten voor bestuiving. Franse wetenschappers ontdekten dat akkervioltjes (*Viola arvensis*) meer en meer onafhankelijk worden van bestuivers en steeds meer vertrouwen op zelfbevruchting. Het akkervioltje is een akkeronkruid dat onder andere door de aardhommel bestoven wordt. Deze zeer snelle ontwikkeling, waarschijnlijk veroorzaakt door de ineenstorting van insectenpopulaties, kan schadelijke gevolgen hebben voor zowel de bloemen als hun bestuivers. De onderzoekers vergeleken plantjes van nu, met planten afkomstig uit oudere zaden die in de buurt van Parijs verzameld werden in de periode 1990 - 2000. Voor deze techniek gebruikt men de term '*resurrection ecology*'. Ze keerden in 2021 op dezelfde plaats terug om er zaden te verzamelen. In die

Viola arvensis

korte periode zijn de veranderingen enorm. Het aandeel van zelfbevruchting steeg met 27 %. In plaats van zich voort te planten met andere individuen door tussenkomst van insecten, gebruiken Parijse akkervioltjes steeds vaker hun eigen stuifmeel voor de bevruchting, zonder tussenkomst van buitenaf. Ze werden bovendien ook minder aantrekkelijk voor insecten: de bloemen zijn 10 % kleiner en produceren 20 % minder nectar, ook planten besparen kosten … Bij een experiment verkozen aardhommels de 'oude' planten boven de recente. Zo begint een vicieuze cirkel: een afname van het aantal insecten doet de planten minder nectar produceren waardoor er weer minder voedsel is voor de resterende bestuivers. In het geval van het akkervioltje produceert dezelfde hoeveelheid planten vandaag 20 % minder voedsel dan twintig jaar geleden.
(Link naar het artikel: doi: 10.1111/nph.19422)

BODEMVERONTREINIGING IN KAART GEBRACHT

Als je informatie zoekt over mogelijke bodemverontreiniging in je buurt kan je nu terecht op de website www.bodemkwaliteit.be. Een groot deel van de informatie is echter enkel zichtbaar voor de eigenaars van de grond.

WOLF NIET ZO WELKOM MEER?

De Europese Commissie stelt een aanpassing voor om de internationale beschermingsstatus van de wolf van 'strikt beschermd' naar 'beschermd' te brengen. Dit doet de Commissie op basis van nieuwe gegevens over toegenomen populaties en de gevolgen ervan in Europa. Volgens commissievoorzitter Ursula von der Leyen is de concentratie van wolven in sommige Europese regio's een reëel gevaar geworden voor de veestapel. Niet onbelangrijk detail: eerder werd één van haar pony's doodgebeten door een wolf.
In tegenstelling tot de status 'strikt beschermd', kan volgens zowel het Verdrag van Bern als de Habitatrichtlijn van de EU de jacht worden toegestaan bij 'beschermde' soorten, zolang er rekening wordt gehouden met het behoud van de populaties.
Er zouden volgens een analyse tegenwoordig meer dan 20.000 wolven voorkomen in de 23 EU-lidstaten. Volgens de Europese Unie is dit het gevolg van de beschermende wetgeving, een gunstiger houding van het publiek en habitatverbeteringen. De terugkeer van wolven naar EU-regio's en de uitbreiding ervan heeft echter ook geleid tot toenemende uitdagingen en conflicten zoals aanvallen op vee en conflicten met landbouwers en jagers.
Het is nu aan de lidstaten om over dit voorstel te beslissen in de Europese Raad. Zodra het voorstel is aangenomen, zal het door de EU worden voorgelegd aan het Permanent Comité van het Verdrag van Bern. *(VRT-Nieuws, 20-12-2023)*
In Vlaanderen hebben wolven vorig jaar minder schapen en ander vee doodgebeten. Tot half december 2023 zijn er 80 dieren gedood door een wolf, in 2022 waren dat er bijna dubbel zoveel. Vooral in Limburg is er een sterke daling, omdat veel veehouders de laatste jaren een wolfwerende omheining hebben geplaatst. *(VRT nieuws, 05-01-2024)*

In het artikel *Blanco JC and Sundseth K (2023) - The situation of the wolf (Canis lupus) in the European Union - An In-depth Analysis. A report of the N2K Group for DG Environment, European Commission* vind je een schat aan informatie over de wolf en een overzicht van de wolvenpopulatie in de landen van de EU.

DOOR EEN GEKLEURDE BRIL

Veel dieren zien kleuren anders dan wij. Wetenschappers zijn er in geslaagd hardware en software te ontwikkelen die de mogelijkheid bieden om nauwkeurig de door dieren waargenomen kleuren vast te leggen. Het camerasysteem en het bijbehorende softwarepakket stellen ecologen in staat om te onderzoeken hoe dieren kleuren gebruiken en wordt openbaar ter beschikking gesteld.
https://doi.org/10.1371/ journal.pbio.3002444

MUG

Nieuwe cijfers van Sciensano tonen het oprukken aan van exotische muggen, en dan vooral de tijgermug. In 2022 werd de tijgermug op 12 plekken in ons land gesignaleerd. Een jaar later kwam ze al op 25 plekken voor. Ook waarnemingen van burgers die worden gemeld via de muggensurveillancewebsite wijzen op een stijging.
Het MEMO+ project heeft als doel de introductie van exotische *Aedes* muggen, zoals de tijgermug, in België op te volgen. Sciensano ontwikkelt en coördineert een citizen science website die burgers toelaat de aanwezigheid van muggen te melden door hun foto's te uploaden. Morfologische identificatie van de muggen op de foto zal worden gedaan om te bepalen of het een tijgermug is of niet.
Zie https://muggensurveillance.be/

MEANDER #2
jaargang 22 | april-mei-juni 2024
afgiftekantoor Gent X - erkenning P203773
driemaandelijks tijdschrift van vzw Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus*
bpost
PB-PP
BELGIE(N) - BELGIQUE

v.u. Johan Cosijn, Berkenstraat 15, 9680 Maarkedal- T. 055 30 98 10